

Europaudvalget

Referat af 24. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 11. marts 2021

Tidspunkt: Kl. 12.00

Sted: vær. 1-133

Til stede: Henrik Møller (S), næstformand, Jens Joel (S), Rasmus Stoklund (S), Henrik Vinther (RV), Rasmus Nordqvist (SF), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velasquez (EL), Ulla Tørnæs (V), Alex Ahrendtsen (DF), Katarina Ammitzbøll og Inger Støjberg (UFG).

Desuden deltog: Finansminister Nicolai Wammen, udenrigsminister Jeppe Kofod, udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye, sundhedsminister Magnus Heunicke, minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn, beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard og miljøminister Lea Wermelin.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Uformel videokonference for EU's økonomi- og finansministre den 16. marts 2021

EUU alm. del (20) – bilag 355 (kommenteret dagsorden)

Finansministeren: Jeg forelægger alle sager til udvalgets orientering og henviser generelt til samlenotatet om sagerne. Jeg har ingen bemærkninger til sagen om IMF- og G20-møderne eller til sagen om SURE-lån til Estland. Udvalget kan naturligvis spørge til sagerne.

1. Beskatning af den digitale økonomi

– Information fra formandskabet

Videokonference 16/3-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 2)

Finansministeren: Økofin skal drøfte status over OECD-arbejdet med beskatning af den digitale økonomi, hvor målet er en løsning medio 2021.

OECD-arbejdet forløber fortsat ad to spor. Det ene spor vedrører omfordeling af beskatningsret og indebærer, at retten til at beskatte selskabers overskud delvist flyttes fra selskabets hjemland til de lande, hvor selskabet har omsætning. Det andet spor vedrører en global minimumsbeskatning, som sikrer, at alle multinationale selskaber betaler en effektiv skat op til et nærmere fastsat minimumsniveau. Det lægger en bund under selskabsskatten.

Hvis der ikke findes en OECD-løsning, ventes Kommissionen at fremsætte forslag til en EU-løsning. Det er fortsat uklart, hvilke mulige løsninger Kommissionen vil bringe i spil.

Regeringen har som udvalget bekendt et højt ambitionsniveau i det internationale arbejde for fair beskatning. Vi finder det afgørende, at digitale selskaber ligesom alle andre virksomheder betaler deres skat og bidrager til fællesskabet. Der er tale om globale udfordringer, som bedst håndteres med globale løsninger. Derfor støtter vi stærkt en global løsning i OECD.

Regeringen støtter en global minimumsbeskatning, det såkaldte "Spør 2", som vil være et helt afgørende skridt i kampen mod skatteundgåelse. Forslaget vil bidrage til at adressere udfordringen med selskaber med væsentlige immaterielle aktiver, herunder digitale selskaber, der har særlig gode forudsætninger for at flytte aktiver til lavskattelande for at undgå beskatning.

Samtidig arbejder vi for, at forslag om omfordeling af beskatningsret, "Spør 1", enten fokuseres på de digitale selskaber eller afgrænses med henblik på, at det så vidt muligt ikke fører til tab af dansk selskabsskatteprovenu.

Regeringen støtter, at der findes en EU-løsning, hvis der ikke opnås enighed i OECD. I den forbindelse er vi åbne for at se på en bred vifte af mulige tiltag, men det er også vigtigt at sige, at hovedsporet er OECD-sporet, og vi håber, at man der vil kunne finde en løsning.

I EU er der generel enighed om at fortsætte det globale arbejde i OECD med sigte på en løsning medio 2021.

Sagen har fået nyt momentum pga. den nye amerikanske administration. Den amerikanske finansminister har over for sine G20-kolleger understreget, at USA engagerer sig aktivt for at finde en OECD-løsning baseret på begge spor. Det må dog ventes, at mange af USA's grundlæggende holdninger stort set vil forblive uændrede. USA må f.eks. ventes fortsat at være imod omfordeling af beskatningsret, som kun eller primært rammer amerikanske digitale selskaber. Det er dog positivt, at USA signalerer større forhandlingsvilje, og vi håber således på enighed om en OECD-løsning til fristen.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Økonomisk genopretning i EU:

a) Økonomisk situation og Kommissionens meddelelse om retningslinjer for den videre finanspolitiske håndtering af covid-19-krisen

– *Præsentation af Kommissionen/udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0105

Videokonference 16/3-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 6)

EUU alm. del (19) – bilag 487 (finansministerens brev samt erklæring vedr. vk mellem EU's finansministre 23/3-20)

EUU alm. del (19) – bilag 467 (erklæring fra eurogruppens uformelle møde 16/3-20 vedr. covid-19 tiltag)

EUU alm. del (20) – bilag 247 (udvalgsmødereferat side 1099, landespecifikke anbefalinger senest behandlet i EEU 8/6-20)

KOM (2020) 0500 – bilag 1 (skriftlig forelæggelse 19/6-20 af de landespecifikke anbefalinger)

Videokonference 16/4-20 – Økofin – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af vk økofin 16/4-20)

Finansministeren: Økofin skal igen drøfte arbejdet med økonomisk genopretning i lyset af covid-19-krisen. Drøftelsen ventes især at fokusere på EU-landenes fælles rammer for finanspolitik.

Den 3. marts offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om finanspolitik i lyset af covid-19-krisen. Meddelelsens hovedindhold er beskrevet i samlenotatet, som blev sendt til Europaudvalget samme dag. Meddelelsen indeholder principper for Kommissionens kommende vurderinger og anbefalinger om EU-landenes finanspolitikker, som ventes offentliggjort i foråret. Der lægges ikke op til konkrete beslutninger nu. Meddelelsen gentager bl.a., at landenes tiltag bør være midlertidige og målrettede samt tilpasset landenes situationer og økonomiske udvikling.

Kommissionen oplyser, at man i foråret vil tage stilling til den videre brug af den såkaldte generelle undtagelsesklausul og implementeringen af EU's finanspolitiske regler. Den konkrete virkning af undtagelsesklausulen afhænger af Kommissionens implementering, herunder eventuelle udspil til egentlige formelle beslutninger i Rådet om gennemførelse af de fælles finanspolitiske rammer og regler.

Kommissionen oplyser, at den videre anvendelse af klausulen vil blive baseret på en helhedsvurdering. Hovedkriteriet ventes at være, hvornår BNP i EU og euroområdet skønnes at nå et niveau omtrent som i 2019 inden covid-19-krisen. Kommissionen vurderer på det foreliggende grundlag, at den generelle undtagelsesklausul fortsat skal være aktiv i 2022, men ikke i 2023. Kommissionen vil dog afvente den videre udvikling og vurdere sagen i lyset af sin forårsprognose i maj.

Kommissionen vil i foråret udarbejde rapporter med vurderinger af landenes offentlige finanser, ligesom sidste forår. Rapporterne vil bl.a. tage højde for den store usikkerhed om økonomien og anbefalingerne til finanspolitikken i 2021.

Rapporterne sidste forår konkluderede, at der ikke burde vedtages henstillinger til EU-landene om at nedbringe uforholdsmæssigt store underskud i lyset af den ekstraordinære krise med stor usikkerhed om den økonomiske udvikling.

EU vil ikke vedtage de normale landeanbefalinger under det europæiske semester i år, hvor der er fokus på landenes genopretningsplaner. Men Kommissionen vil i maj stille forslag til anbefalinger om de enkelte landes finanspolitikker. Kommissionen oplyser, at anbefalingerne vil differentiere mellem landene i lyset af deres forskellige situationer og udfordringer.

Kommissionen oplyser endelig, at evalueringen af de finanspolitiske regler og dermed en debat om eventuelle ændringer af reglerne er sat på pause, indtil genopretningen er kommet godt på sporet.

EU-landene ventes generelt at dele Kommissionens overordnede vurderinger af de økonomiske udsigter og den store usikkerhed samt at støtte tilgangen til de finanspolitiske rammer.

Regeringen tager Kommissionens meddelelse til efterretning og støtter, at den videre implementering af EU's finanspolitiske rammer og regler, herunder Kommissionens anvendelse af den generelle undtagelsesklausul, bygger på en helhedsvurdering af økonomien, som inddrager forårsprognosen.

b) Implementering af genopretningsfaciliteten (RRF)

– *Status/udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0408

Videokonference 16/3-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 13)

KOM (2020) 0408 – bilag 6 (kopi af svar i FIU om en dansk genopretningsplan om anvendelse af midler fra genopretningsfaciliteten)

KOM (2020) 0408 – bilag 5 (kopi af svar i FIU om udbetaling af midler fra genopretningsfaciliteten)

KOM (2020) 0408 – bilag 4 (kopi af svar i SAU om forhandlingerne om genopretningsfonden i forhold til økonomisk støtte og EU's sortliste)

KOM (2020) 0408 – svar på spm. 2 om, hvordan udpeges de grønne og digitale projekter fra dansk side, der forventes finansieret gennem genopretningsfonden (Recovery and Resilience Facility), fra finansministeren

KOM (2020) 0408 – svar på spm. 1 om genopretningsplanens påvirkning på modtagerlandenes bruttogæld, fra finansministeren

EU-note (20) – E 16 (EU-Nyt: Løsning på budgetveto)

EUU alm. del (20) – bilag 173 (fortroligt foreløbigt referat af

EUU-møde 16/6-20, pkt. 1 vedr. covid-19 genopretningsfaciliteten)

Finansministeren: Økofin skal igen drøfte arbejdet med at implementere EU's genopretningsfacilitet. EU-landene arbejder på deres genopretningsplaner, der redegør for de tiltag, som faciliteten skal finansiere, og som vi også drøftede sidst her i udvalget.

Økofin vil gøre status over arbejdet med genopretningsplanerne. Drøftelsen ventes at fokusere på overordnede prioriteter, planernes bidrag til den grønne og digitale omstilling samt tiltag til at bekæmpe mulig svindel med genopretningsmidlerne.

EU-landene afleverer deres planer inden udgangen af april, og planerne skal i de følgende måneder godkendes af Økofin på basis af Kommissionens vurderinger.

Den danske genopretningsplan skal især bidrage til grøn omstilling. Midlerne fra genopretningsfaciliteten skal især bidrage til at finansiere dele af de mange grønne aftaler, som regeringen og Folketingets partier blev enige om inden jul.

Regeringen støtter EU-arbejdet med implementering af genopretningsfaciliteten. Det er især vigtigt, at landenes genopretningsplaner bidrager til den grønne omstilling.

Finansiering til genopretningsfaciliteten og andre EU-budgetprogrammer tilvejebringes af genopretningsinstrumentet, hvor EU skal udstede obligationer; dette drøftede vi også i udvalget sidst. Det forudsætter, at alle EU-lande hver især ratificerer den nye ordning for EU's egne indtægter. På Økofin skal der gøres status over denne proces, som er i gang i landene.

Alex Ahrendtsen: Vi havde jo den fornøjelse at debattere med finansministeren for nylig nede i salen om genopretningsplanen. I den forbindelse kom vi bl.a. ind på den digitale afgift, som er en del af genopretningsplanen – nemlig at EU kan få egenindtægter bl.a. på baggrund af en digitalafgift. Det var lidt svært at finde ud af, hvad regeringen egentlig mente om det; man mente ikke, at man skulle tage stilling til det på daværende tidspunkt. Jeg ved ikke, om ministeren kunne fortælle, om regeringen nu er blevet klogere på, om man syntes det er en god idé, at EU får en egenindtægt gennem en digital afgift.

Finansministeren: EU er blevet bedt om at komme med forskellige forslag til egne indtægter efter de gældende EU-regler på området, herunder reglen om, at EU ikke har mulighed for på egen hånd at indkræve skatter. Et af de emner, som man er blevet bedt om at komme med et forslag om fra EU's side, er det digitale område. Som jeg sagde til Alex Ahrendtsen under debatten i salen, vil vi tage stilling til EU's konkrete forslag, når det foreligger.

Alex Ahrendtsen: Tak for svaret, der var et ikke-svar. Men man kan jo godt tage stilling til, om man synes, det er en god idé, at EU får flere egenindtægter, end de har i dag. Det kunne man jo svare på rent principielt. Så kan man også svare på, om man synes, det er i orden, at det f.eks. skal være en digital afgift. Vil ministeren forsøge det?

Finansministeren: Det er helt fair, at Alex Ahrendtsen gerne vil have mig til at forholde mig til forslag, der ikke er fremlagt endnu, men jeg er nødt til at sige, at det, som vi har bedt EU om at komme med, er forskellige forslag til egne indtægter. Der ligger ikke i det, at man på forhånd har sagt, at man vil give grønt lys til, hvad de måtte foreslå. Heller ikke det modsatte. Men egne indtægter indgår jo som en del af EU's almindelige budget, og der får EU så mulighed for at komme med nogle forslag. I det omfang de forslag er fornuftige set med regeringens øjne, vil vi se positivt på dem. I det omfang det trækker i en forkert retning, vil vi indtage en anden position. To grundlæggende principper gør sig gældende i denne sag: Det ene er, at EU ikke bare selv kan opkræve

skatter. Det andet er, at egne indtægter kræver enstemmighed blandt medlemslandene. Det er udgangspunktet. Det gælder for de egne indtægter, man har i dag, og det gælder for de egne indtægter, man eventuelt måtte få i fremtiden.

Alex Ahrendtsen: Skal jeg forstå det sådan, at regeringen vil benytte sig af sin vetoet til at blokere for et forslag til en egenindtægt fra EU, hvis den ikke synes om det?

Finansministeren: Det skal forstås, præcis som jeg efterhånden har sagt et par gange: Vi vil se på, hvad der kommer af forslag fra EU og vurdere, om det set med vores øjne er klogt eller uklogt. Så vil vi forholde os til det, og så vil vi også få lejlighed til at drøfte det i Europaudvalget på helt sædvanlig vis. Det korte af det lange er, at der ikke er truffet nogen beslutninger om nye EU-egenindtægter. Det er noget, vi vender tilbage til på et senere tidspunkt. Der er heller ikke fremlagt konkrete forslag. Jeg anerkender entusiasmen og den ildhu, hvormed man spørger ind til det, men det ændrer ikke på, at der ikke ligger et konkret forslag endnu, og derfor kommer jeg heller ikke til at forholde mig til et forslag, som ikke er fremsat.

Alex Ahrendtsen: En sidste runde, for det, vi diskuterer, er ret væsentligt og principielt. Det er rigtigt, at der ikke er fremsat et forslag endnu, men der er planer for at fremsætte en digital afgift, og det står der i den genopretningspakke, som regeringen har sagt ja til, hvormed man har også har sagt ja til, at EU fremsætter det. Derfor er det vel fair nok, at vi allerede nu begynder at spørge til, hvad regeringen rent principielt synes om, at EU får flere egenindtægter end i dag?

Finansministeren: Det er jo en del af genopretningspakken, at EU skal komme med forslag til yderligere egne indtægter. Det står sort på hvidt. Det har vi heller ikke på nogen måde lagt skjul på. Men det er altså også ret væsentligt at sige, at vi ikke på forhånd har taget stilling til, hvad der måtte komme af forslag, alene af den grund at vi ikke kender indholdet af dem. Det kan godt være, at Dansk Folkeparti er parat til at forholde sig til forslag, man ikke kender indholdet af, men det er ikke den måde, regeringen arbejder på. Det korte af det lange er, at vi som udgangspunkt vil have en positiv tilgang til det, hvis der kommer nye, konkrete forslag til egne indtægter, som vi synes giver god mening, og som i øvrigt lever op til alle de regler, der gælder for EU-samarbejdet. Hvis vi ikke synes, at det trækker i den rigtige retning, vil tilgangen være det modsatte. Vi kommer til at forholde os til det, når vi kender indholdet af konkrete forslag. Det synes jeg er det mest seriøse. Og vi vil selvfølgelig få lejlighed til en god diskussion om det her i udvalget.

3. Rådskonklusioner om det fremadrettede arbejde med detailbetalinger i EU

– *Information fra formandskabet*

KOM (2020) 0592

Videokonference 16/3-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 19)

Finansministeren: Økofin skal vedtage rådskonklusioner om det fremtidige arbejde med detailbetalinger i EU. Rådskonklusionerne er baseret på den strategi for detailbetalinger, som indgik i den finansielle digitaliseringspakke, vi drøftede på Økofin 6. oktober 2020.

Strategiens tiltag har bl.a. til formål at sikre borgere og virksomheder i EU adgang til et konkurrencedygtigt betalingsmarked med innovative digitale betalingsløsninger. Det gælder f.eks. udvikling og udbredelse af løsninger for hurtige betalinger, de såkaldte "straksbetalinger", på tværs af grænserne i EU.

Rådskonklusionerne fastsætter nogle overordnede prioriteter i arbejdet, herunder støtte til Kommissionens strategi og målet om at udbrede straksbetalinger samt vigtigheden af, at kommende tiltag sikrer et højt niveau af forbrugerbeskyttelse.

Regeringen støtter konklusionerne og formålet med arbejdet om detailbetalinger i EU. Vi støtter, at der skal sikres et højt niveau af forbrugerbeskyttelse, samt at der tages højde for velfungerende løsninger i de enkelte lande, f.eks. MobilePay og Dankortet i Danmark. Regeringen vil tage stilling til kommende lovforslag, når de måtte blive fremsat.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Internationale møder: Opfølgning på G20-møde 26. februar 2021, samt forberedelse af IMF- og G20-møder 7.-10. april 2021

– *Information fra formandskabet og Kommissionen*

Videokonference 16/3-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 29)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt

5. Implementering af EU-instrument til understøttelse af nationale lønkompensationsordninger (SURE)

– *Sagen er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 16. marts 2021, men ventes vedtaget i skriftlig procedure*

KOM (2021) 0104

Videokonference 16/3-21 – Økofin – bilag 1 (samlenotat side 34)

KOM (2020) 0139 – bilag 5 (opfølgning på skriftlig forelæggelse vedr. retsakter om lån til 16 EU-lande)

KOM (2020) 0139 – bilag 4 (samlenotat og skriftlig forelæggelse 17/9-20, retsakter vedr. lån til 16 EU-lande)

KOM (2020) 0651 – bilag 3 (opfølgning på skriftlig forelæggelse vedr. retsakter om midlertidig støtte til Ungarn)

KOM (2020) 0651 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse 22/10-20 vedr. retsakter om midlertidig støtte til Ungarn)

KOM (2020) 0754 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse 23/11-20 vedr. nationale lønkompensationsordninger i Irland)

EUU alm. del (19) – bilag 629 (udvalgsmødereferat side 809 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 6/4-20)

EUU alm. del (19) – bilag 780 (udvalgsmødereferat side 951, behandlet i EUU 19/5-20)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Uformel videokonference mellem udenrigsministre og indenrigsministre den 15. marts 2021

EUU alm. del (20) – bilag 355 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Udlændinge- og integrationsministeren og jeg vil i dag forelægge den uformelle videokonference i jumboformat for både udenrigsområdet og området for retlige og indre anliggender den 15. marts 2021 om den eksterne dimension af EU's migrationspagt. Jeg vil indledningsvist forelægge udenrigsdelen om partnerskaber med tredjelande. Punktet forelægges til orientering.

1. Den eksterne dimension af EU's migrationspolitik under den nye migrations- og asylpagt:

Videokonference 15/3-21 – udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat)
EU-note (20) – E 5 (EU-note af 12/11-20 om Kommissionens forslag til asyl- og migrationspagt)

a) Gensidigt fordelagtige partnerskaber med tredjelande – migration som kerneelement i bilaterale relationer

– *Politisk drøftelse*
KOM (2021) 0056

b) Styrkelse af koordination og samarbejde mellem EU-aktører for at opnå migrationsmålsætninger

– *Politisk drøftelse*

Udenrigsministeren: Mødet bliver det første, hvor jeg sammen med udlændinge- og integrationsministeren får lejlighed til i fællesskab at drøfte den eksterne dimension af EU's migrationspolitik. For udenrigsdelen ventes der særligt at være fokus på at sikre en fælles forståelse af formålet med og indholdet af EU's partnerskaber med tredjelande.

Regeringen mener – i tråd med visionen om et mere retfærdigt og humant asylsystem – at håndtering af irregulær migration i højere grad bør foregå uden for EU's ydre grænser. Derfor er jeg glad for, at der i efterårets forhandlinger om EU's migrations- og asylpagt var enighed om, at den eksterne dimension er afgørende for at bekæmpe den irregulære migration mod Europa og sikre udsendelse af personer uden lovligt ophold. Jeg forventer, at der fortsat vil være enighed om, at samarbejdet med partnerlande er vigtigt for at håndtere irregulær migration, inden den når hertil. Det bør være en af hovedprioriteterne for EU at samarbejde med oprindelseslandene og landene langs migrationsruterne for at styrke deres kapacitet til selv at håndtere udfordringen med irregulære migranter, inden de krydser Middelhavet. Vi mener at en styrkelse af EU's partnerskaber med tredjelande er central for at nå i mål med denne ambition.

EU-formandskabet har forud for drøftelsen delt et diskussionsoplæg vedrørende indholdet af migrationspartnerskaberne, som omhandler fire relevante aspekter:

1. beskyttelse af flygtninge og støtte af værtssamfund samt fremme af effektiv integration i tredjelande ved at skabe økonomiske muligheder;
2. styrkelse af migration- og asylhåndteringen, f.eks. gennem øget grænsekontrol og bekæmpelse af menneskesmugling;
3. etablering af et effektivt samarbejde om udsendelse og reintegration, herunder frivillig hjemsendelse; og
4. øgede muligheder for regulær migration gennem talentpartnerskaber.

Formandskabet anfører endvidere, at migration bør være del af en inklusiv og bredspektret dialog med tredjelande, som er baseret på respektive interesser og fælles prioriteter for at sikre ejerskab fra tredjelandene. Tilgangen skal også inddrage interesser og andre politikområder end migration, f.eks. udviklingsbistand, sikkerhed, visa-adgang, uddannelser, mobilitet og samhandel, for at forbedre samarbejdet om migration og derigennem skabe en balanceret relation. Med andre ord skal der trækkes på hele EU's værktøjskasse.

Derudover åbnes der for, at visa-facilitering og andre relevante politikområder kan anvendes som del af en noget for noget-tilgang over for tredjelande for at øge incitamenterne til at samarbejdet om udsendelse.

På mødet forventes der at komme mere klarhed over prioritering af samarbejdsområder med tredjelande og implementeringen af migrationspartnerskaberne. Drøftelsen skal sikre en fælles forståelse af, hvad partnerskaberne skal levere på. Derudover skal vi drøfte prioriteringen af de næste skridt i arbejdet med udmøntningen af den eksterne dimension af EU's migrations- og asylpagt.

Det er regeringens klare holdning, at partnerskaberne skal kunne levere på udsendelse og kapacitetsopbygning af asyl-, migration- og grænsemyndigheder – såvel som det bredere samarbejde inden for bl.a. udvikling og sikkerhed. For Danmark er det afgørende, at partnerskaberne er ligeværdige, og at EU gennem en noget for noget-tilgang kan stille krav til partnerlande. Det er afgørende for at kunne opnå konkrete resultater i samarbejdet om migration – ikke mindst når det kommer til udsendelse.

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg vil gerne indlede med at sige, at jeg byder det portugisiske formandskabs initiativ til et "jumbomøde" mellem udenrigsministre og indenrigsministre velkomment. Skal vi for alvor løse udfordringerne med irregulær migration, skal det ske, inden de banker på døren i medlemsstaterne langs Middelhavet. Derfor er det helt afgørende, at der arbejdes med at styrke den eksterne dimension af den europæiske migrationspolitik. Det ligger helt på linje med regeringens ambition om et retfærdigt og humant asylsystem.

Spørgsmålet er selvfølgelig, hvordan EU, EU-institutionerne og medlemsstaterne sammen med partnerlandene bedst får skruet samarbejdet sammen. I formandskabets drøftelsesrapport lægges der op til etablering af brede og skræddersyede partnerskaber med tredjelande, som vil kræve et stærkere engagement fra EU's medlemsstater. Derudover vil det kræve, at EU og medlemsstaterne sikrer fuld koordination og ensartethed over for tredjelande. Vi skal altså blive bedre til at tale med én stemme fra Europas side.

Som udenrigsministeren allerede har nævnt, består mødet på mandag af to sessioner, hvor udenrigsministeren har orienteret om den første. Jeg vil derfor kort redegøre for formandskabets overvejelser vedrørende det andet punkt om, hvordan vi sikrer bedre samarbejde og koordination både internt i EU og med partnerlande.

Fra formandskabets side er der anført en del ønsker. Hovedbudskabet er, at man i højere grad ønsker at samtænke det, vi i Danmark kalder udlændingepolitik, med udenrigspolitik, hvilket er helt i tråd med regeringens ønsker. Desuden har det portugisiske formandskab et ønske om, at medlemsstaterne finder sammen om nogle fælles prioriteter på området, samt at vi puljer vores indsatser, så vi ikke løber i hver vores retning. Og ønskerne om, at vi bruger EU's udviklingsmidler til at bekæmpe årsagerne til, at folk migrerer, og at der indledes en politisk dialog med landene i Nordafrika, ligger helt i forlængelse af regeringens prioriteter.

Regeringen finder det afgørende, at der støttes op om styrkelsen af den eksterne dimension af EU's migrationspolitik, herunder partnerskabstilgangen.

Som forhandlingerne om Kommissionens migrations- og asylpagt skrider frem, er det åbenlyst, at der særlig er fælles fodslag om det væsentlige i at styrke den eksterne dimension. Jeg vil dog samtidig understrege, at det er afgørende, hvordan vi griber arbejdet med tredjelande an.

For regeringen er det vigtigt, at vi har fokus på at få operationaliseret den eksterne dimension af den europæiske migrationspolitik som en vigtig og integreret del af EU's udenrigspolitik.

I forlængelse heraf vil jeg på mødet tilkendegive behovet for, at Kommissionen og dens agenturer samt den europæiske udenrigstjeneste tager udgangspunkt i en mere sammenhængende tilgang langs alle de væsentligste migrationsruter til EU og udarbejder køreplaner med planlagte initiativer for at sikre, at alle aktører kan koordinere og samarbejde effektivt.

Helt afgørende vil det i den sammenhæng være, at det af planerne klart fremgår, hvad formålet er, hvilke initiativer man forventer vil kunne bidrage til at opnå målsætningen, hvilke løftestænger man forventer at gøre brug af – her er vi særligt interesserede i visumpolitikken – og hvordan man forestiller sig at gennemføre dialogerne.

For regeringen er det helt klart, at partnerskaberne skal være skræddersyede til – og afspejle udfordringerne i – de enkelte partnerlande. De skal målrettet bidrage til at forhindre irregulær migration, bekæmpe menneskesmugling og menneskehandel og fremme udsendelse. I forlængelse heraf vil regeringen også støtte formandskabet i hurtigst muligt at organisere en drøftelse af, hvad vi stiller op med de lande, der ifølge Kommissionens rapport om tredjelandes samarbejdsvilje på tilbagesøgelse ikke samarbejder. Dette emne har jeg tidligere på dagen haft et møde om med den hollandske indenrigsminister, Kajsa Ollongren, og jeg kan fornemme, at der fra flere europæiske regerings side er en særlig interesse for lige netop dette.

I forlængelse heraf vil regeringen argumentere for, at fokus skal være på de tredjelande, som medlemsstater under migrationspres har svært ved at udsende tredjelandstatsborgere til. At forbedre disse EU-landes mulighed for at foretage effektive udsendelser vil være den mest oplagte og mest effektive måde at udvise solidaritet på.

Endelig vil regeringen opfordre Kommissionen og udenrigstjenesten til at sikre, at vigtigheden af migration afspejles i programmeringen af EU's udviklingsmidler, ligesom der skal sikres midler til at håndtere en pludseligt opstået situation på migrationsområdet.

Da ikke alle medlemsstater kan være til stede på én gang, vil jeg på mødet foreslå, at vi anvender en såkaldt "cluster"-tilgang. Den bygger på ideen om, at vi skal fokusere vores indsatser og udnytte den ekspertise, vi hver især besidder. F.eks. har vi jo fra dansk side ekspertise i arbejdet med nogle særlige lande, mens andre medlemsstater muligvis har med andre tredjelande. Tilgangen bygger på ideen om, at de medlemsstater, der har særlige interesser i eller udfordringer inden for et bestemt område, særlige relationer, allerede etablerede partnerskaber eller konkret erfaring i en region eller med særlige lande, går forrest i fællesskab med EU's udenrigstjeneste og relevante agenturer i partnerskabsdialogen med pågældende tredjelande.

Den tilgang er allerede blevet anvendt i forbindelse med etableringen af det fælles koordinationskontor i Wien, den såkaldte Joint Coordination Platform, som Østrig har taget initiativ til, og som Danmark støtter sammen med bl.a. Tyskland og en række andre ligesindede lande. Platformen skal styrke koordineringen af indsatser langs den østlige Middelhavsroute, særligt på Vestbalkan. Fra disse ruter får Danmark asylansøgere, og derfor har vi en enorm interesse i, at fællesinitiativerne kommer til at fungere.

Jeg vil samtidig gøre opmærksom på, at vores egne indsatser i Nordafrika og på Vestbalkan, som bygger på regeringens målsætning om et nyt asylsystem, ligeledes sker i tæt samarbejde med både EU og andre medlemsstater.

Alex Ahrendtsen: Dette emne er jo megavigtigt. Det er simpelthen afgørende for, at vi får styr på det, for gør vi ikke det, kommer vi til at opleve det, som Rom oplevede i det 4. og 5. århundrede, nemlig Europas undergang. Jeg tvivler ikke på hensigten med mødet, ej heller fra de enkelte lande, og jeg tvivler slet ikke på regeringens intentioner. Jeg er bare lidt i tvivl om, hvorvidt det, man agter at gøre, er nok. Jeg frygter, at det blot ender med snak, og at multikulturalisterne i Frankrig og Tyskland vrider armen om på resten af de europæiske nationer, så der ikke sker særlig meget. Det, der virker, er den australske model. Den australske model er meget enkel. De, der kommer til Australien, bliver simpelthen vendt om og sejlet et andet sted hen. Det man kunne også gøre i Middelhavet. Frankrig, Italien, Spanien, England har store flådestyrker. Man kan indsætte en masse skibe. Man kan lade Frontex gøre det, men Frontex har ikke lyst til at involvere sig og skælder ud på de stakkels grækere, der på egen hånd forsøger at implementere den australske model. Vi ved, den virker. Det er den, der standser tilstrømning.

Så indledningsvis er mit spørgsmål til regeringen: Vil regeringen tage ned til sine kolleger og fortælle, at vi bliver nødt til at indføre en australsk model for Europa og eventuelt lade Frontex varetage den? Jeg foretrækker egentlig, at man lader de flådeenheder fra de enkelte nationer samarbejde om at patruljere og så få skabt nogle enheder, der gør, at de ankomne bliver sejlet tilbage, samt i øvrigt få styr på alle NGO-skibene, som jo hjælper til at øge tilstrømning. Så det er et ganske simpelt spørgsmål. Vil regeringen arbejde for en australsk model på europæisk plan i Middelhavet?

Henrik Vinther: Jeg synes derimod, vi skal arbejde for en europæisk model, hvor vi har stærkt fokus på beskyttelse af flygtninge, men sådan er vi jo så forskellige. Jeg har et konkret spørgsmål til

ministeren, som omhandler partnerskaberne med tredjelande: Hvordan ser ministeren os med henblik på det danske retsforbehold? Hvordan spiller det ind; hvad er afgrænsningen for det?

Ulla Tørnæs: Jeg synes også, det er superfornuftigt, at man lægger op til et styrket europæisk samarbejde på denne kæmpestore og megavigtige dagsorden, som jo handler om at undgå irregulær migration, altså det, at folk begiver sig ud på en farefuld færd i håbet om at nå til Europa, hvor man så kan opholde sig illegalt. Det er ikke nogen god løsning for nogen parter. Det handler i stedet om at tage fat ved – hvis jeg må tillade mig at kalde det – nældens rod, altså at adressere de grundlæggende årsager til, at man bevæger sig ud på denne farefulde færd. Altså fattigdomsbe-kæmpelse der, hvor migranterne kommer fra.

Jeg har tre spørgsmål til partnerskaberne. Det første er: Hvilke instrumenter kan man bringe i anvendelse, når der ikke er tale om frivillig hjemsendelse?

Det andet omhandler det med, at vores samarbejdslande selvfølgelig er tvunget til at tage imod egne borgere. Det er jo noget, vi har arbejdet med gennem en række år. Det gjorde den tidligere regering bl.a. ud fra noget for noget-princippet, og jeg ser til min store glæde at dette princip afspejles i det, man drøfter i denne sammenhæng. Kunne ministrene sige lidt om, hvad der lægges op til med "noget for noget"? Er det udviklingsbistand, er det visum, eller hvad er det, man vil kunne bringe i spil i en sådan noget for noget-situation?

Det sidste spørgsmål handler om det, der står skrevet, og som også blev nævnt af ministrene som regulær migration. Hvilket regelsæt ligger bag den regulære migration? Vil det være et fælles europæisk regelsæt, eller hvordan skal det fungere? Jeg er af den opfattelse, at vi selvfølgelig skal have mulighed for at fastsætte vores egne regler for, hvem vi giver mulighed for at komme til Danmark. Allerede i dag tillader lovgivningen noget i den retning, men hvad lægges der op til?

Søren Søndergaard: Punktet hedder jo *Gensidigt fordelagtige partnerskaber med tredjelande – migration som kerneelement i bilaterale relationer*. Jeg vil godt høre, hvordan spørgsmålet om menneskerettigheder spiller ind i dette. Man har jo tidligere lavet aftaler med alle mulige diktatoriske regimer for at forhindre migration fra landet – nu taler jeg ikke om det at tage egne statsborgere tilbage, men at landet blev brugt som udrejsested. Spørgsmålet er, om det på længere sigt er en holdbar løsning. Vi kunne f.eks. tage Libyen. Der kunne man jo sagtens indgå aftaler. EU satsede utroligt meget på at lave aftaler med Libyen. Både den daværende franske præsident, Nicolas Sarkozy, og Kommissionen omfavnede Muammar Gadaffi i vidt omfang. Glæden var dog relativt kortvarig, fordi folk efterhånden gjorde oprør mod diktaturet, og siden har vi set, hvad Libyen har formået at producere og bidrage til med hensyn til, at folk flygtede fra og igennem landet. Derfor er det jo kun en holdbar løsning, hvis man kombinerer det med menneskerettigheder. Så hvordan er vægtningen? Er det kerneelementet for enhver pris uanset menneskerettighedssituationen, eller er det først menneskerettighedssituationen og dernæst migration som et kerneelement, såfremt menneskerettighedssituationen er acceptabel?

Udenrigsministeren: Tak for spørgsmålene. Vi prøver at dele svarene imellem os; udlændinge- og integrationsministeren vil selvfølgelig svare på det, der ligger mere inden for hans ressort.

Først vil jeg svare Alex Ahrendtsen, der ikke tvivler på hensigten, men sætter spørgsmålstegn ved, om det er nok. Det rigtig positive set med regeringens øjne er, at man bringer hele EU's værktøjskasse i spil med henblik på at imødegå irregulær migration – altså udviklingsbistand, partnerskaber, handel, kapacitetsopbygning og ikke mindst relationerne til landene i syd. At både udenrigsministre og udlændinge- og integrationsministre – indenrigsministrene i nogle lande – sidder med, er rigtig godt i regeringens optik. Er det så nok? Nej – vi vil jo gerne gå endnu længere. Det kan udlændinge- og integrationsministeren forklare, også i lyset af vores forslag til reform af asylsystemet og om at oprette modtagecentre i lande uden for Europa. Det vil jeg blot understrege.

For så vidt angår noget for noget-tilgangen – det er også svar til Ulla Tørnæs: EU og EU-landene er verdens største samlede donorer af bistand. Vi er dem, som mange af de lande, vi taler om, har størst interesse i at handle med. Vi har masser af redskaber i værktøjskassen til at kunne sikre, at landene lever op til deres forpligtelser, f.eks. ved at hjemtage afviste asylansøgere, altså folk, der ikke har et lovligt opholdsgrundlag i Europa. Det er en forpligtelse, man har som stat, men som ikke alle landene tager på sig.

Henrik Vinther spørger til partnerskabet med tredjelande. Det handler om, at oprindelseslande for irregulær migration påtager sig ansvaret, og det handler om transitionslandene, hvorigennem migranterne bevæger sig. Det handler om effektive systemer til at stoppe menneskesmuglernes forretningsmodel. Delvist sammenbrudte stater med korrupsion og underliggende kriminalitet er med til at bibeholde et system, der indebærer, at man kan smugle mennesker til Europa, som ikke har et lovligt grundlag her. Det er selvfølgelig det, som er i fokus her.

Ulla Tørnæs kigger mere specifikt på de væsentlige ting, man kan gøre for at undgå irregulær migration, heriblandt fattigdomsbekæmpelse. Jeg tror også, at Ulla Tørnæs som tidligere udviklingsminister ved, hvor vigtigt det er at skabe et livsperspektiv derhjemme for de unge mænd og andre, så de ikke migrerer og skaber det store migrationspres. Derfor er udviklingsbistand et vigtigt våben i kampen. Det nye ved disse partnerskaber er først og fremmest, at migration skal være en central del af EU-samarbejdet med de enkelte partnerlande, og det er intentionen, at partnerlandene skal kunne trække på den brede værktøjskasse. Det gælder for tættere samarbejde, for tilbagesendelse og øget fokus på anvendelse af konditionalitet. Såfremt et tredjeland ikke samarbejder om tilbagesendelse, skal vi kunne sætte forskellige ting i værk.

Ulla Tørnæs spørger desuden til frivillig hjemsendelse. Tanken er, at vi kan sætte de forskellige elementer i spil over for lande, der ikke lever op til deres forpligtelser. Det er regeringens holdning, at EU's udviklingsinstrument skal bringes i spil, når det er relevant og kan skabe fremdrift i samarbejdet med oprindelses- og transitionslandene om migration. I den forbindelse er det glædeligt, at der er politisk enighed mellem Europa-Parlamentet og Rådet om EU's nye udviklingsinstrument NDICI. Heri indgår sprog om incitamentsbaseret tilgang, og i denne forbindelse vil regeringen arbejde for et særligt fokus på samarbejde om tilbagesendelse. Danmark har gode erfaringer med at anvende udviklingsbistand i en noget for noget-tilgang til at fremme samarbejde med tredjelande.

Ulla Tørnæs spurgte også til, hvordan regeringen forholder sig til regulær migration. For det første er det vigtigt, at partnerskaberne, vi etablerer for Danmark, er ligeværdige, bredspektrede og baseret på fælles interesser. Erfaringen viser, at det er på den måde, man opnår det bedste samarbejde og sikrer engagement og ejerskab hos partnerlandene. Men regeringen ser imidlertid ikke noget

behov for at åbne for nye muligheder for regulær migration. Vi mener, at de eksisterende kanaler er tilstrækkelige. Vi noterer os ideerne om talentpartnerskaber, men vi har brug for at se noget mere håndfast, før vi kan tage stilling til et sådant forslag. Vores opfattelse er i sidste ende, at regulær migration er et anliggende for medlemsstaterne. De enkelte lande må selv afgøre, hvordan de vil håndtere det.

Søren Søndergaard spørger til menneskerettighedssituationen i de regimer, vi taler med i forbindelse med aftaler. I alle former for aftaler mellem EU og tredjelande er det vigtigt, at der indgår klausuler, som kan aktiveres, når menneskerettigheder bliver trådt under fode. Når det er sagt, er det vigtigt at fremhæve, at der har været rejst kritik af ideen om modtagecentre uden for Europa. Jeg er sådan set uenig i kritikken; jeg finder det afgørende, at vi får flyttet asylbehandlingen til tredjelande, hvis det kan bryde incitamentsstrukturen, hvor folk risikerer – og nogle faktisk mister – livet på vej over Middelhavet. Vi ser tragiske menneskeskæbner, som er et redskab for kyniske menneskesmuglere og kriminelle, som truer os. Det hele skal selvsagt foregå inden for de rammerne af de internationale forpligtelser. Hvis vi hjælper i nærområderne, kan vi hjælpe flere og hjælpe bedre. Regeringen er stærkt optaget af at få brudt incitamentsstrukturen.

EU kan i henhold til traktaten underskrive tilbagetagelsesaftaler med tredjelande, hvor der bl.a. skrives under på, at tredjelandene vil tage imod egne statsborgere, der ikke længere må opholde sig i EU. På nuværende tidspunkt har EU underskrevet 24 tilbagetagelsesaftaler og tilsvarende ordninger med forskellige lande, herunder Georgien, Albanien, Pakistan og Rusland. Det er et vigtigt redskab. Derudover er der på nuværende tidspunkt igangværende forhandlinger med Nigeria, Marokko og Algeriet, hvilket Danmark bakker fuldt op om. Med disse EU-tilbagetagelsesaftaler i hånden er vi et stort skridt nærmere på en situation, hvor vi systematisk og effektivt kan udsende udlændige, der ikke har lovligt ophold i EU, og det er med til at forhindre nye i at komme hertil. Hvis folk, der kommer hertil på et ulovligt grundlag, bliver sendt tilbage, vil det bryde incitamentet for at tage af sted. Derfor er menneskerettigheder en central del af vores partnerskaber, og samtidig er det et vigtigt at beskytte mennesker mod en illusion om, at man kan komme til Europa og opholde sig på et ulovligt grundlag.

Udlændinge- og integrationsministeren: Det var en god besvarelse. Jeg har enkelte tilføjelser, der drejer sig om udlændingepolitikken mere specifikt. Jeg har i øvrigt en mere generel overvejelse som replik til Alex Arendtsens indlæg. Det siges jo, at historien ikke gentager sig, men derfor kan det alligevel vise sig nyttigt at blive klogere på den for at kunne forstå nutiden. I den europæiske migrationsdebat har jeg bemærket en stigende tendens til at sammenligne den aktuelle situation i Europa med Romerrigets undergang, særligt hos akademikere, skønlitterære forfattere og filminstruktører. På Netflix findes der dystopiske fremstillinger af, hvad der sker med et land under folkevandringer. Jeg er med på, at alle disse udtryk er sat på spidsen, men jeg abonnerer ikke selv på den dystopiske diskurs. Jeg tror ikke, at vi befinder os i aftenlandet, og at Europa er ved at bryde sammen, men jeg anerkender, at håndteringen af det, man vel efterhånden godt kan kalde en folkevandring mod Nord- og Vesteuropa, bliver et afgørende element i forståelsen af, hvordan Europa kommer til at se ud i fremtiden. Vi befinder os lige midt i det. Somme tider kan man ikke se skoven for bare træer, fordi vi er helt nede i detaljerne af noget udlændingelovgivning eller udenrigspolitik. Men somme tider kan det være godt at træde to skridt tilbage og spørge sig selv, hvad det egentlig er, der foregår. Millioner af mennesker bryder op fra ét sted på kloden og flytter sig til et andet sted.

Det er der tusind gode årsager til, og vores opgave er jo på den ene side at beskytte mennesker, der har brug for det – det har vi en humanitær forpligtelse til gøre – og på den anden side at gøre det på en måde, hvor vi ikke samtidig ødelægger vores egne samfund.

Der er det, der er grundlaget for regeringens ambition om at etablere et nyt asylsystem. Der er ikke tale om en én-til-én australsk model; det er en ambition om, at vi vil give folk beskyttelse, hvis de har brug for det, men at vi ikke kan garantere, at det kommer til at ske i en velfærdsstat. Det er det helt centrale. Hvis folk kommer til Danmark og siger "Asyl!", vil vi gerne garantere dem uafhængig, højt kvalificeret asylsagsbehandling, men det er ikke sikkert, at de får en toværelseslejlighed i Herning, hvis de har brug for beskyttelse. Det kan også godt være, det skal ske uden for Europas grænser. Man kan godt komme til Danmark og sige "Asyl!", men vores ambition er så at få flyttet det menneske ud af Europa og gøre det klart, at behandlingen af asylansøgningen foregår uden for Europa. I det omfang du har brug for beskyttelse, vil du få det uden for Europa. I det omfang du ikke har behov for beskyttelse, vil du skulle returneres til dit eget hjemland. Og den mekanisme kan jo kun fungere, hvis vi kan finde et land uden for Europa, der vil indgå i et sådant partnerskab med os. Det er vi fuldt ud bevidste om, og vi er også fuldt ud bevidste om, at vi ikke uden videre kan trække en sådan ordning ned over hovedet på et tredjeland. Vi er nødt til at føre en ligeværdig og ærlig samtale med det pågældende land om, hvorvidt de også har interesse i at få brudt nogle af de incitamentsstrukturer, som udenrigsministeren omtaler, og måske har vi noget andet, vi kan bringe på bordet. Hvad kunne det være? Udviklingsbistand, studieopholdstilladelser, kvoteflytninge, diplomatisk repræsentation. Det kan være alt muligt, som kan være i det lands interesse, og det arbejder vi benhårdt på at realisere, fordi vores vurdering er, at det er den eneste langtidsholdbare løsning på de europæiske migrationsudfordringer. Vi håber selvfølgelig på at kunne inspirere flest muligt andre europæiske lande til at trække i samme retning.

På rådsmøderne gentager jeg dette igen og igen, og der lader til at være en del af mine udenlandske ministerkolleger, som er interesserede, men der kan samtidig være indenrigspolitiske årsager til, at de ikke bare kan hoppe om bord. Der er desuden nogle EU-retslige begrænsninger, som Danmark ikke er bundet af på grund af retsforbeholdet, men som er årsag til, at de andre lande ikke bare sådan lige kan gøre det samme, som vi ønsker at gøre. Vi er også i dialog med Norge og Storbritannien om sagen, da de jo ikke er medlemmer af EU.

Vores ambitioner om at omlægge asylsystemet indeholder mange forskellige elementer. At etablere et modtagecenter er bare ét af ti forskellige spor, vi arbejder i. De resterende ni indgår i større eller mindre omfang i den asyl- og migrationspagt, som Kommissionen har lagt frem. Der er masser af god politik i den migrationspagt, som vi virkelig skal håbe på kan blive gennemført, bl.a. på udsendelsesområdet, og hvad angår samarbejdet med tredjelande og bedre screeninger ved de ydre grænser. Der mangler den vigtigste del – modtagecentre – men resten er der masser af god politik i. Derfor bakker vi op om forhandlingerne og forsøger at være så konstruktive som muligt, også selv om de ikke vil bringe os helt i mål. De vil uden tvivl bringe os et virkelig godt stykke ad vejen.

Men som det forholder sig med så mange europæiske processer, er der – jeg er næsten fristet til at sige – romersk bureaukrati i diskussionerne. De starter forfra hele tiden. Dog oplever jeg faktisk, at

alle 27 medlemslande er enige om at styrke samarbejdet om hjemsendelse af afviste asylansøgere. Derfor er jeg også ret positivt stemt over for, at det portugisiske formandskab og Kommissionen nu vil forsøge at begynde processen der, hvor der er enighed blandt medlemslandene.

Vi har mange instrumenter i værktøjskassen, og udenrigsministeren har været inde på nogle af dem, men et, jeg selv har lidt fidus til, er de nye visumregler. Nu vil man i højere grad kunne gøre det klart over for de lande, der ikke vil modtage deres egne statsborgere, at det kan få konsekvenser for muligheden for at få udstedt et visum til Schengenområdet. Jeg tror, det er noget, mange af de lande vil kunne forstå. Det skal dog siges, at Danmark har et rimelig velfungerende udsendesamarbejde. Vi kan stort set udsende til alle lande på kloden. Der er enkelte, vi ikke kan hjemsende til, og andre europæiske lande kan have nogle andre lande, de ikke kan hjemsende til. Jeg tror derfor, at samarbejdet om at finde ud af, hvem der har hul igennem til hvilke regeringer, kan koordineres bedre, end man gør i dag. Det er bl.a. derfor, at vi kommer til at bakke op om de ting, der er lagt frem. Vi har nemlig slet ikke ligeså mange i udsendelsesposition som f.eks. Sverige og Tyskland. Ikke desto mindre har vi 1.300 afviste asylansøgere, f.eks. på udrejsecentre, hvor hver person koster 300.000 kr. om året pr. person. Så det er altså ikke et lille problem i Danmark.

Så spørger Ulla Tørnæs, hvad man kan gøre, når der ikke er tale om frivillig hjemsendelse. De fleste rejser jo mere eller mindre frivilligt, men der jo også det, der hedder ledsagede udsendelser, hvor politifolk simpelthen ledsager de pågældende ombord på flyet og afleverer dem i paskontrol i et andet land. Disse udsendelser koster rigtig mange penge. Nogle gange skal vi chartre fly, og det er møjsommeligt arbejde, men hvis man laver hele det økonomiske regnestykke på bundlinjen for det danske samfund, er det stadig i vores interesse at bruge pengene på at få disse udsendelser eksekveret.

Udenrigsministeren har været inde på regulær migration. Jeg tror, det er en større diskussion i andre lande, som f.eks. ikke har de samme erhvervs- og studieordninger, som vi har i den danske udlændingelov. Hvert år skriver vi et femcifret antal opholdstilladelser til tredjelandsborgere, der kommer til Danmark for at studere eller arbejde. Det foregår fuldstændig uproblematisk. Groft sagt er der ingen integrationsudfordringer med de tusindvis af mennesker, der kommer til Danmark fra Nepal, Kina, USA, Latinamerika og alle mulige steder for at arbejde efter beløbsordningen, som går ud på, at man skal have et arbejde, hvor man tjener et vist antal penge, eller hvor man kommer til Danmark for at studere og selv betaler for sin universitetsuddannelse. Økonomiske beregninger viser, at vi faktisk har en interesse i, at de, der færdiguddanner sig i Danmark, bliver og får et job her, fordi der er en lav kriminalitetsrate blandt dem. Det er ikke folk, der går ned på jobcentret og får kontanthjælp; det er folk, der træder ud i det danske samfund og får vellønnede stillinger, bidrager til det danske samfund og ofte gifter sig ind i det danske samfund. Vores integrationsudfordringer er ikke knyttet til det, jeg vil kalde regulær migration, som altså foregår på erhvervs- og studieområdet. I virkeligheden er det jo heller ikke det, vi diskuterer i udlændingepolitikken. Problemerne på udlændingområdet knytter sig til asylansøgere og familiesammenførte asylansøgere foruden familiesammenførte i forbindelse med migrationen fra 1960'erne og 1970'erne.

Til Henrik Vinther fra Radikale Venstre: Du siger, at du ikke ønsker en australsk model, men en europæisk model. Jeg vil sige, som jeg også nævnte før, at langt hovedparten af det, der er lagt frem

af Kommissionen i den her asyl- og migrationspagt, vel kan kaldes en europæisk model, og regeringen bakker faktisk op om det. Selvfølgelig har vi nogle kommentarer hist og pist, men Kommissionens grundlæggende tilgang i pagten er fornuftig, og vi håber virkelig, det kan blive gennemført. Vi er altså på ingen måde imod, at der bliver taget fælles europæiske initiativer på dette område. Det vigtige for os er bare, at vi trækker retsforbeholdskortet, når det handler om at finde ud af, hvem der har ret til at opholde sig i Danmark, og siger, at vi ikke mener, at Danmark skal udvise solidaritet ved, at der bliver omfordelt asylansøgere eller flygtninge til Danmark. Det mener vi skal reguleres af den danske udlændingelov og af Folketinget.

Katarina Ammitzbøll: Det er en kompleks situation, vi står i, og hverken et nyt emne eller en situation, der umiddelbart ser ud, som om den bliver bedre. Her til morgen hørte vi f.eks. under et andet oplæg i forbindelse med vores udviklingspolitiske strategi, hvordan klimakrisen nu måske vil medføre, at 100 mio. mennesker skubbes ud i fattigdom i Afrika, hvilket giver et yderligere pres. Sidste år oplevede medlemmerne af udvalget det på nært hold, da vi besøgte Algeriet og Niger for at få nyt at vide om migrationsproblematikken.

Udenrigsministeren nævner, at man vil adressere incitamentsstrukturen. Det er jo meget vanskeligt at gøre. Klima og fattigdom samt covid-19 krisen har slået mange af de afrikanske lande meget tilbage økonomisk. Og for mange mennesker er partnerlandene nærmest endestationen; de fleste vil blot derhen for at arbejde og så hjem igen. Og jo – så er der en vis mængde mennesker, der har til hensigt at krydse Middelhavet. Mit spørgsmål er til begge ministre: Forsøger man at få et bredere perspektiv på EU's afrikastrategi ved også at se på EU's erhvervs- og udviklingspolitik? Jeg tror, det vil være nødvendigt, for man kan jo ikke uden videre fjerne incitamentsstrukturen. De fem partnerlande er i forvejen skrøbelige og ikke ligefrem blandt de lande, der er kendt for at håndtere flygtninge og migranter bedst. Da udvalget besøgte Algeriet, hørte vi selv, hvordan algerierne bringer dem til grænsen eller efterlader dem langt ude i Sahara. Vi talte med unge mennesker, der havde gået 500 km fra Marokko efter at være blevet sat af i ørkenen. Vi er nødt til at have menneskerettighederne for øje, så folk ikke er endnu værre stædt efter hjemsendelsen. Der har vi et medansvar. Jeg er med på, at det er et stort problem, og at det koster os mange penge – derfor bakker vi op om den fælleseuropæiske løsning – men spørgsmålet er, om vi ikke skal tænke i endnu større perspektiv. Vi må også medregne vores økonomi, erhverv og udvikling i ligningen, hvis vi skal have noget at kunne give tilbage til partnerlandene, samtidig med at vi prøver at adressere de bagvedliggende årsager til problemerne.

Henrik Vinther: Radikale Venstre støtter også en fælleseuropæisk løsning, og det var grunden til mit spørgsmål om retsforbeholdet. Det kan være, at jeg er uopmærksom, men jeg prøver lige at spørge til partnerskaberne med tredjelandene igen. Hvad betyder retsforbeholdet for forholdet til dem? Udlændinge- og integrationsministeren var lidt inde på, hvor forbeholdet binder os, men det var vist ikke rigtig svar på mit spørgsmål. Så helt konkret: Hvad betyder det danske retsforbehold i forholdet til partnerskaberne med tredjelande?

Søren Søndergaard: Jeg prøver bare i al stilfærdighed at få hold på prioriteterne. Hvordan prioriteres dette i forhold til andre ting, som man også finder væsentlige? Begge dele kan jo ikke være hovedprioriteten, så jeg prøver at få styr på, hvilken prioritet der er. Ministeren svarede ganske vist før, men svaret var så ordrigt, at jeg ikke fangede meningen. Derfor prøver jeg lige med et mere

konkret eksempel: Hvis vi forestiller os, at Muammar Gaddafi genopstår fra helvede, eller hvor han nu befinder sig, og genindtager sin plads i Libyen, hvorefter alt bliver, som det var under hans brutale diktatoriske styre – vil det regime så i regeringens øjne være et mål for et fordelagtigt tredjelandspartnerskab med migration som kerneelement i de bilaterale relationer? Det er sådan set bare det, jeg spørger om.

Ulla Tørnæs: Et opfølgende spørgsmål: Hvad består de omtalte partnerskaber egentlig i? Vil man kunne vælge og vrage mellem, hvad man vil være med i? Vi vil f.eks. ikke være med i en særlig definition på regulær migration, men så er der måske andre dele, vi vil være med i i stedet? Hvad bliver den formelle status for partnerskaberne?

Et andet opfølgende spørgsmål går på noget for noget-tilgangen. Lad os sige, at et land ikke vil tage sine borgere retur, og der opholder sig x antal af dem i Danmark. Betyder det så, at EU-kassen bliver smækket i? Hvis det er udviklingsbistand, man bruger som instrument, vil de øvrige medlemslandes bistandssamarbejde så også ophøre? Det vil jo virkelig være en effektiv tilgang. Omhandler "noget for noget" faktisk EU som et samlet hele, eller er det bare noget, man siger?

Alex Ahrendtsen: Regeringen vil ikke den australske model; den vil en europæisk model, og så vil den sin egen model. Regeringens egen model går ud på at lave modtagecentre uden for Europa, mens den europæiske model – sådan som der er lagt op til den – er en fransk model, og hvad går den så ud på? At man laver modtagecentre ved de europæiske grænser, altså i Frankrig, Spanien, Grækenland, Italien, og hvor migranter ellers ankommer. Der skal det så undersøges, om de har ret til asyl eller ej. Finder man, at de ikke har ret til asyl, skal de sendes hjem. Resten får lov at blive Europa, og efter fransk ønske skal de så fordeles mellem alle de europæiske lande.

Man kunne også kalde det en amerikansk model. Før Joe Biden blev indsat som præsident, var der en Trump-model, som nedbragte tilstrømningen markant. Nu har Biden oprettet modtagecentre på USA's grænse, som har fået den latinamerikanske tilstrømning til at eksplodere. Derfor vil den europæiske model – sådan som Frankrig og EU planlægger at gøre det – få tilstrømningen til at eksplodere. Fordi den underbygger håbet. Nu vil alle forsøge at komme til modtagecentre i håbet om at blive anerkendt som asylsøgende. I Danmark har vi i løbet af de sidste 20-30 år set, hvilke fantastiske historier folk opfinder for at få asyl.

Så kære udenrigsminister – og kære udlændinge- og integrationsminister: Vil regeringen sige ja til sådan en fransk-europæisk model med modtagecentre på grænsen, hvori de enkelte asylanter skal undersøges og screenes, og vil regeringen sige ja til, at de, der bliver accepteret, skal fordeles mellem medlemsstaterne?

Jan E. Jørgensen: Mit spørgsmål går på oprettelsen af et modtagecenter eller en lejr – eller hvad vi skal kalde det – uden for Europas grænser. Hvordan går det med det? Er vi nærmere ved at finde et land, som vil være vært for et sådant dansk center? Tanken er jo besnærende, og jeg har endda selv fået den, før regeringen fik den – dog uden at have skrevet noget ned om den nogen steder, så jeg beskylder ikke regeringen for at have tyvstjålet mine ideer.

Kunne man ikke få danske soldater til at sørge for sikkerheden i centeret? Så kunne der måske også være en lille Lego-filial, hvor folk kunne komme i arbejde? På mange punkter er tanken logisk

og fin. Problemet er bare at finde et land, som vil lægge hus til. Kolonitiden er jo gudskelov overstået, så vi kan jo ikke bare komme og diktere, at et eller andet land i Afrika nu skal være vært for et sådant center. Men hvordan går det med planerne? Er det forblevet en skrivebordstanke, eller har der vist sig realiteter bag den?

Udenrigsministeren: Jeg er grundlæggende enig i de præmisser, Katarina Ammitzbøll stiller op med både erhvervssamarbejde, udviklingsbistand og afrikafokus; alle værktøjer skal være i spil i partnerskaberne med landene i syd. Hvis vi får brudt incitamentsstrukturen til irregulær migration og på den måde får sparet mange ressourcer i hele det asyl- og migrationssystem, som i dag de facto er brudt sammen, kan vi i stedet bruge ressourcer i nærområderne og – og det er en vigtig pointe – hjælpe langt flere mennesker for langt færre midler. Herunder dem med et reelt beskyttelsesbehov, altså flygtninge. Vi kan bedre hjælpe flere i nærområderne, hvis vi ikke skal håndtere en masse mennesker, der kommer til Europa uden lovligt grundlag og skal igennem en lang asylbehandling for så at blive afvist og sendt tilbage med alle de omkostninger og udfordringer, det indebærer. Hvis man kan få vendt det her rundt, bliver man i stand til at hjælpe de mest sårbare langt mere effektivt end i dag.

Dernæst til Søren Søndergaard: Partnerskabslande, som man påtænker at lave aftaler med, skal selvfølgelig overholde konventionerne. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at det er det, samarbejdet hviler på. En vigtig ting i samarbejdet mellem EU og tredjelande er i øvrigt netop vores muligheder for at fremme menneskerettigheder, retsstat, bekæmpe korruption og transparens i samfundene. Det er en af forudsætningerne for at kunne bekæmpe årsagerne til, at mennesker bliver irregulære migranter. Hvis man lever i et samfund med velfungerende strukturer, vil der være færre incitamenter til at bevæge sig væk. Så vil man hellere blive, hvor man er, og skabe sig en tilværelse der. Det er altså en stor prioritet for regeringen at fremme menneskerettigheder og reformer i de lande, vi samarbejder med.

Ulla Tørnæs spørger om noget for noget-tilgangen. Udlændinge- og integrationsministeren var inde på visumområdet, herunder diskussionen om udstedelse af visum og brugen af det som straf eller incitament for landene til at efterleve f.eks. forpligtelser til at tilbagetage egne afviste asylansøgere. Man kan tænke på det som gulerødder; der er ting, man kan stille i udsigt, hvis landene samarbejder: bedre adgang til EU's marked, mere hjælp til reformer i landet, altså udviklingsbistand osv., som kan være attraktive for at fremme efterlevelsen af forpligtelser. Så er det i øvrigt også vigtigt, at transitionslandene påtager sig deres ansvar for at håndhæve menneskerettigheder og beskytte sårbare grupper. Her kan vi også benytte incitamentsstrukturer. Partnerskaberne kan desuden gøre det lettere at hjælpe flygtninge i nærområderne.

Udlændinge- og integrationsministeren: Så vil jeg svare Alex Ahrendtsen: Kommissionens udkast til en asyl- og migrationspagt indebærer, at man skal foretage en hurtigere screening på den ydre grænse, hvor det, vi måske på dansk ville kalde "åbenbart grundløse ansøgninger", rimeligt hurtigt kan afvises. Det synes jeg selv er positivt. Det fungerer godt i Danmark, og det ville være godt, hvis man også havde den praksis på den fælles ydre grænse. Desuden indebærer Kommissionens udspil en form for obligatorisk solidaritet; f.eks. går et af forslagene ud på, at andre EU-medlemslande kan overtage ansvaret for at få udsendt en person, hvis vedkommende har fået afslag

på asyl, men ikke har kunne blive hjemsendt inden for 8 måneder. Danmark vil på grund retsforbeholdet ikke blive en del af en sådan aftale, hvis den bliver indgået. Alligevel har jeg brugt lidt tid på at tale imod forslaget, da jeg tror, at den mekanisme i sig selv ville kunne bevirke, at flere satte sig i bådene over Middelhavet. Selv om vi ikke vil deltage i sådan en omfordeling, vil vi derfor alligevel blive indirekte påvirket af forøgelsen af migrationsstrømmene. Det er samtidig en generel kommentar til diskussionen omkring retsforbeholdet, at vi rent juridisk ikke vil deltage i nogle elementer. Men ikke desto mindre kan følgeeffekterne af europæisk lov rammer os. Det er derfor vigtigt, at vi er til stede i debatten og ikke bare læner os tilbage og siger: Vi har retsforbehold; vi er ligeglade. Vi bliver nemlig stadig påvirket af de beslutninger, der bliver truffet.

Til Henrik Vinther, der spørger, hvad retsforbeholdet betyder for de omtalte partnerskaber: Som udgangspunkt ingenting. Medmindre der skulle ske det efter min mening rimelig usandsynlige, at EU og tredjelandet indgår nogle rent formelle tilbagetagelsesaftaler. I sådan et tilfælde vil det være omfattet af retsforbeholdet, og dermed ville vi ikke automatisk blive del af sådan en aftale. Dog ville vi have mulighed for at kunne tilslutte os den efterfølgende. På samme måde ville Danmark på grund af retsforbeholdet ikke være omfattet af en partnerskabsaftale mellem EU og et tredjeland om regulær migration, f.eks. med henblik på arbejdskraft. Men igen vil jeg anse det for at være en smule usandsynligt.

Over for Søren Søndergaard vil jeg beklage, at jeg ikke fik svaret i første runde. Vil Danmark kunne indgå en aftale om etableringen af et modtagecenter i et land med en brutal diktator, der ikke overholder menneskerettighederne? For nylig har regeringen fået udarbejdet et juridisk notat om, hvordan man kan skruer denne model sammen, og et fuldstændigt centralt omdrejningspunkt i notatet – altså betingelsen for at få det her gennemført – er, at der i den indgåede aftale med et tredjeland skal være garantier for, at menneskerettighederne bliver overholdt. Hvordan det helt konkret skal ske, afhænger af, hvordan modellen skal etableres. Skal det være danske myndigheder, der behandler asylansøgningerne i et tredjeland, skal garantiene skrues sammen på én måde. Bliver det tredjelandets asylmyndigheder, der behandler asylansøgningerne, så skal de skrues sammen på en anden måde; og i det tilfælde skal vi have en garanti om, at der er en anden instans, at der er uafhængighed samt at folk ikke vil kunne blive udsendt til tortur eller forfølgelse. Altså alle de grundlæggende menneskerettigheder, som vi lever op til i Danmark med de nuværende asylsystemer. Vi gør meget ud af at leve op til dem nu, og de skal også kunne garanteres i et nyt asylsystem.

Vi har med vilje ikke offentligt nævnt en lang stribe af lande, hvor modtagecentret ikke vil kunne ligge, men helt fra begyndelsen, da Socialdemokratiet præsenterede ideen før valget i februar 2018, var der faktisk ét land, som partiet så som totalt utænkeligt at indgå i et sådant samarbejde med, og det ene land var netop Libyen. Med eller uden Gadaffis genopståen fra helvede er der tale om et land, hvor man på ingen måde overhovedet kunne forestille sig at ville kunne opnå denne form for garantier med en stabil regering. Så det korte svar til dit spørgsmål er nej.

Til Jan E. Jørgensen der spørger, hvordan det går: Første halvleg er overstået, i og med at vi nu har fået afklaret, hvordan det kan konstrueres juridisk; der er ikke noget i de internationale konventioner, som forhindrer os i at etablere et nyt asylsystem. Der er til gengæld noget i den danske udlændingelov, som forhindrer os i at gøre det, hvorfor regeringen har fremsat et forslag til ændring af

udlændingeloven, som Folketinget skal behandle inden for ganske få uger. Den vil give hjemmel til at overføre asylansøgere til et tredjeland. Det er selvfølgelig jura og som sådan bare bogstaver på et papir; man kan sige, at det er taknemmeligt og en skrivebordsøvelse, men det er trods alt en juridisk forudsætning for, at vi kan komme videre. Grunden til, at det er relevant, at Folketinget forholder sig til det nu, er, at anden halvleg går ud på, at vi indleder en lidt mere konkret dialog med en god håndfuld lande, som vi har identificeret som mulige samarbejdslande. Det sker, efter at vi har præsenteret ideen, både for en masse regeringer i Europa, for internationale organisationer og for lande uden for Europa. Nu har vi fået indkredset, hvilke lande det er relevant at fortsætte dialogen med. Min ambition er, at vi efter et år kan være mere konkrete – også i offentligheden – om, hvad dialogen er mundet ud i.

Alex Ahrendtsen: Det er altid en fordel at have alliancepartnere i EU; jeg tænker her på, at nogle lande er ekstremt dårlige til at holde tilstrømningen ude, mens andre er gode til det. Visegråd-landene er f.eks. gode til det, altså bl.a. Ungarn og Polen. Agter regeringen at søge alliancepartnere blandt Visegråd-landene for at få støtte til sin model med modtagecentre uden for landet og i det hele taget for en strammere udlændingepolitik? Stram bliver den nok aldrig i Europa, ikke med de nuværende vesteuropæiske regeringer. Men kunne regeringen tænke sig at samarbejde noget mere med Visegråd-landene? Jeg tror, de ligger lidt mere på linje med os end f.eks. Frankrig og Spanien gør.

Udlændinge- og integrationsministeren: Der er jo ikke nogle europæiske lande, som ikke er stuerene – lad mig sige det sådan. Vi samarbejder naturligvis med alle på migrationsområdet, men det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi oftere indgår i samarbejder med de mere ligesindede lande. Det er ikke mere end et par timer siden, at jeg godkendte at sende et fælles brev med Holland, Østrig og Tjekkiet med nogle tanker om tilbagetagelsesaftaler. Tidligere har Danmark sammen med Østrig sendt et brev til Kommissionen med fælles synspunkter omkring den asyl- og migrationspagt, der er lagt frem.

Når det handler om Schengen og grænserne, er vores samarbejdspartnere Sverige, Tyskland, Frankrig, Østrig – lande, der ligesom os udøver grænsekontrol. Min egen oplevelse er, at det nok i højere grad er de lande, vi har allieret os med end Ungarn. Det er et spørgsmål om geografisk placering i Europa. Erfaringen siger, at frontlinjestater har større interesse i at diskutere tvungen omfordeling af folk, der ankommer. Derfor er det måske ikke så underligt, at vi, der ligger lidt længere fra fronten, har nogle andre holdninger til, om det nu vil være gavnligt. De lande, der har indført grænsekontrol, har åbenlyse fælles interesser i at være i dialog med Kommissionen om, hvorfor grænsekontrollerne nu og da bliver forlænget.

Jeg tror, vi skal prøve at holde fast i den rimelig bredspektrede alliancestrategi, som vi har på migrationsområdet, og som jeg indtil videre synes fungerer rimelig fornuftigt. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at Danmark og Sverige har ført forskellig udlændingepolitik igennem en årrække, men jeg vil faktisk sige, at vi ret ofte er i dialog, samarbejder og udtrykker fælles synspunkter med den svenske regering. Og som sagt havde jeg for et par timer siden et møde med den hollandske minister, der på den ene side bad om, at vi gav opbakning til nogle hollandske synspunkter, som jeg synes var åbenlyst fornuftige, og som på den anden gjorde klart, at hun gerne ville bakke nogle af vores synspunkter op.

Alex Ahrendtsen: Der vil i de kommende 6-7 år blive afsat mange penge til at opruste Frontex, men Frontex vil alligevel forblive en slags skyggestyrke uden noget reelt indhold. Socialdemokratiet tilhører jo gruppen af jubeleuropæiske partier i Folketinget, så derfor vil jeg høre, om man har planer om at omdanne Frontex til en reel tilbageskubningsstyrke, altså det, der på EU-sprog hedder push-back, så vi ikke får en større tilstrømning af asylanter.

Udlændinge- og integrationsministeren: Regeringen har støttet en kraftigt opnormering af Frontex. Jeg tror, det er helt oppe imod 10.000 mand. Det er ikke noget, der sker fra den ene dag til den anden; det tager nogle år. I Danmark er det folk fra Udlændingestyrelsen, som hjælper med at udsende personale fra forsvaret og politiet. Antallet af mennesker, der skal udsendes fra Danmark, skal også øges i takt med, at Frontex' samlede styrke øges, men Frontex agerer altid i samarbejde med konkrete medlemsstater. F.eks. hjælper Frontex de græske myndigheder med grænseforvaltning og asylsagsprocedure, herunder udsendelsessamarbejdet. Det er altså under den hat, vi har vores udsendte. Frontex hjælper de græske myndigheder med at løse deres opgaver, men de overtager ikke opgaverne fra de græske myndigheder.

På det sidste har der været offentlige diskussioner om, hvorvidt der har foregået ulovlige push-backs i Det Ægæiske Hav, og der pågår nogle undersøgelser om det. Regeringen har bakket op om undersøgelserne af Frontex' arbejde, fordi det er vigtigt, at vi overholder menneskerettighederne, herunder det der på fransk hedder "non-refoulement" – altså at man ikke udsender folk til risiko for forfølgelse. Vi støtter undersøgelserne, og vi har ikke noget problem med at understrege, at alt, hvad Frontex foretager sig, selvfølgelig skal være inden for rammerne af europæisk og international lovgivning.

Alex Ahrendtsen: Tidligere blev det nævnt, at man arbejder på et nyt asylsystem i Europa. Det er derfor, vi har denne snak, og regeringen støtter det. Men er kernen i problemstillingen ikke, at vi har et asylsystem? At vi har asylret og dermed også en tilskyndelse for millioner af mennesker til at søge mod Europa? Vil regeringen arbejde for, at vi komplet ommøblerer asylsystemet, så man ikke længere har ret til at søge asyl i Europa?

Udlændinge- og integrationsministeren: Det korte svar er nej, for det giver god mening at have det princip – som også har historiske tråde til den europæiske historie – at man ikke skubber folk, der banker på den første dør, de møder, og siger "Asyl!", tilbage hen over den grænse, de lige har krydset f.eks. på grund af borgerkrig. I stedet starter man lige med at undersøge: Hvem er personen? Hvad er vedkommendes historie? Er der et grundlag for beskyttelse? Og i givet fald skal vi yde den pågældende beskyttelse. Som jeg sagde tidligere, behøver det ikke være i en velfærdsstat. Det vigtige er, at de får beskyttelse.

Det store problem er imidlertid, at flertallet af dem, der banker på døren og siger "Asyl!", slet ikke har noget grundlag for skulle have beskyttelse. Efter min mening bliver asylsystemet dermed misbrugt af mennesker som et brohoved for at få fødderne ind på europæisk jord, hvorefter vi har enorme problemer med at udsende folk. Men det at vi har de udfordringer skal ikke bringe os til den konklusion, at vi må afskaffe retten til at søge asyl. Det kan man tale længe om. Men det var heller ikke entydigt kønt, hvordan vi i Danmark i 1930'erne håndterede, at jøder bankede på den danske dør og sagde, at de gerne ville søge beskyttelse. Jeg synes, det er en vigtig lektie fra den europæiske historie, at vi skal bevare retten hertil.

Alex Ahrendtsen: Tak for det ærlige svar; det er en fornøjelse at høre. Jeg lagde mærke til, at ministeren anerkendte misbruget af asylsystemet. Er det en holdning, som han har mødt i diskussionerne med sine europæiske kolleger? Er man klar over, at asylsystemet i vid udstrækning bliver misbrugt?

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg vil helst undlade at videreformidle, hvad mine ministerkolleger fortæller mig, men der er i hvert fald er en fælles erkendelse af, at to tredjedele af de mennesker, der for tiden søger asyl i Europa, faktisk får afslag. Det er jo helt vildt. I Danmark taler vi jo meget om afviste asylansøgere og vores problemer med at få udsendt dem, men det er næsten pinligt, når jeg fortæller, hvor få der er i Danmark i forhold til de enorme problemer, som mange andre europæiske lande står med. Tusindvis af mennesker opholder sig uden lovligt grundlag i mange andre europæiske lande, og vi risikerer, at de kommer til at udgøre en underklasse i bunden af samfundene uden rettigheder, og som arbejder illegalt. Jeg var i Paris for et stykke tid siden, og fandt det helt vildt at køre over motorvejsbroerne fra Paris Charles de Gaulle-lufthavnen og ind til Paris og se de enorme teltlandsbyer. Det er jo folk, som presser lønningerne i bunden af arbejdsmarkedet, og som lever uden rettigheder og uden adgang til sundhedsvæsenet. Folk, hvis børn ikke har samme adgang til uddannelsessystemet. Det er slet, slet ikke sådan, Europa skal være, og derfor tør jeg godt videreformidle, at der er en fælles erkendelse af, at det i hvert fald er uholdbart. Om folk ligesom mig tager i munden, at de har en oplevelse af, at nogen misbruger asylsystemet – det må de nok hellere selv svare på.

2. Eventuelt

Ministrene havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministrene havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Uformel videokonference for EU's sundhedsministre den 16. marts 2021

EUU alm. del (20) – bilag 355 (kommenteret dagsorden)

Sundhedsministeren: Der er to punkter på dagsordenen. Første punkt er en drøftelse om "Covid-19 vejen frem", hvor vi skal drøfte ikke-lægemiddelbaserede indsatser mod covid-19 og medlemslandenes tilgang til genåbning. Det vil bl.a. handle om brugen af test, værnemidler og andre tiltag, der kan bidrage til pandemikontrol i den kommende tid. Det andet punkt på dagsordenen omhandler Kommissionens kræftbehandlingsplan, som blev offentliggjort den 3. februar 2021. Jeg forelægger de to dagsordenspunkter til udvalgets orientering.

1. COVID-19 – vejen fremad

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0078

Videokonference 15-16/3-21 – beskæftigelse m.v. – bilag 2 (sammenfatning side 2)

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 25-26/2-21 – bilag 7 (erklæring fra mødet i DER 25-26/2-21)

EU-note (20) – E 22 (EU-nyt af 18/2-21 om opdatering af vacciner)

EU-note (20) – E 17 (EU-nyt af 13/1-21 om debat i Europa-Parlamentet om vacciner)

Sundhedsministeren: Min forventning er, at vi skal drøfte de foreløbige erfaringer og overvejelser om den nationale håndteringen af covid-19. I øjeblikket foregår der to forskellige bevægelser bl.a. EU-landene. Der er det danske spor, hvor man gradvist åbner samfundet op, men der er desværre også samfund, der er i gang med at lukke mere ned, eller som har forlænget allerede eksisterende nedlukninger.

Vaccinationsindsatsen er ikke på dagsordenen denne gang. Det er dog min forventning, at den helt aktuelle udvikling med mistanke om alvorlige bivirkninger ved vaccinen fra AstraZeneca vil komme op på mødet, hvor EMA (Det Europæiske Lægemiddelagentur) deltager. I og med at denne vaccine indgår i det europæiske indkøbsprogram, er det vigtigt, at vi deler vores erfaringer, så vi hurtigst muligt kan få myndighederne til at drage en konklusion.

Jeg vil redegøre for den danske genåbningsstrategi og om brugen af test og hurtigtest om, hvordan vi næsten hver dag slår nye rekorder for, hvor meget vi tester, samt om vores gradvise lempelser af restriktionerne. Test, opsporing og isolation er stadig afgørende faktorer.

Som jeg fortalte udvalget om, da jeg var her fra et par uger siden, er den store udfordring i den kommende tid kampen mod nye virusvarianter. Her er sekventering af positive test et fuldstændig afgørende værktøj. Danmark har en meget høj kapacitet til helgenomsekventering, og vi er et af de lande, der sekventerer flest positive covid-19- prøver. Det gør vi for at finde *alle* virusvarianter og mutationer i virus.

Jeg har opfordret mine EU-kolleger til at sætte mere gang i deres landes sekventeringer, for på trods af vores høje krav til indrejsetestning, isolation mv. er det umuligt at holde de nye varianter ude af Danmark. Derfor er det vigtigt at danne sig et overblik af varianter i resten af Europa. I den

forbindelse er det positivt, at Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC) har igangsat et arbejde for at bistå landene med at opbygge kapacitet til sekventering, så vi effektivt kan overvåge nye virusvarianter på tværs af grænser og hjælpe de lande, som har ikke nok laboratoriekapacitet til opgaven.

Endelig forventer jeg, at mobilitet internt i EU også kan blive berørt under drøftelsen. Regeringen ser coronapas som en del af løsningen i genåbningen af samfundet, herunder til brug ved rejser. Det er afgørende, at vi er på forkant på spørgsmålet om coronapas, som kan tages i brug, så snart det er sundhedsfagligt forsvarligt. Regeringen presser på for accelerere udviklingen af en fælles EU-plattform for coronapas til rejsebrug. Det er derfor positivt, at Kommissionen i næste uge forventes at præsentere et lovforslag til en fælles EU-løsning; det kan blive et vigtigt værktøj til gradvist at vende tilbage til normaliteten.

Ulla Tørnæs: I det oversendte notat hæftede jeg mig ved, at videokonferencen vil omfatte en drøftelse af det nye agentur, som fremover skal koordinere indsatsen, hvis der skulle opstå en pandemi igen. Uden at have fået særlig mange informationer om, hvad agenturet indeholder, har jeg med rettidig omhu tidligere udtrykt et ønske om – og Venstre er faktisk meget optaget af det – at se på muligheden for, at Danmark kunne huse dette agentur. I vores bud på finansloven sidste år afsatte vi faktisk også midler til at kunne iværksætte forskellige initiativer til at skabe opmærksom omkring vores tro på, at Danmark har noget at byde på i den sammenhæng. Jeg forstår nu, at man er kommet et skridt videre i arbejdet om, hvad agenturet er for en størrelse, så jeg vil bare høre, om ministeren kan sige lidt mere om det.

Og i samme boldgade: Der har heller ikke været mulighed for at få særlig meget viden om, hvad statsministerens rejse til Israel egentlig betyder eller kommer til at betyde. På et tidspunkt forlød det, at statsministeren rejste til Israel for at få vacciner med hjem – det blev så ikke til noget. I stedet ser det ud til, at man etablerer et forskningssamarbejde om vacciner med Israel. Sådan har jeg i hvert fald forstået det, uden at jeg har fået mulighed for at få dybere indsigt i det, da statsministeren ikke rigtig vil svare på det. Men hvordan harmonerer de to ting med hinanden? Sundhedsministeren skal nu drøfte med de europæiske partnere om, hvordan vi kan blive bedre til at koordinere behovet for vacciner og udviklingen af vacciner fremover samt – som jeg forstår det – lagerkapacitet, altså: Hvor man har hvilke vacciner. Så vi står bedre rustet en anden gang. Hvordan harmonerer det med formålet med statsministerens rejse til Israel?

Sundhedsministeren: Til det første: Det er Kommissionens plan, at der skal laves et nyt agentur for sundhedsberedskab. Indtil videre har det navnet HERA (European Health Emergency Preparedness and Response Authority). Vi forventer, at det vil komme som et forslag. Regeringen støtter behovet for at styrke EU's sundhedsberedskab, hvilket analyser også viser, at der er. På fuldstændig afgørende punkter er vi for afhængige af andre regioner i verden, og det, vi kan se på værne-midler og alle områder, er, at vi er nødt til at have koordinering og viden samt en motor med nogle muskler i, som kan sættes i gang om nødvendigt. Aktuelt er vi f.eks. prisgivet de aftaler, vi kan få handlet hjem med store, globale virksomheder. Desuden opstår der problemer med at få de vacciner, man har købt, eksporteret ud af de lande, hvor de er produceret. Der bliver simpelthen indført eksportbegrænsninger på vaccineleverancerne. Det er en global hårdknude, men man kan godt

sætte sig ind i tankegangen: Skal hjemlige produkter eksporteres ud af landet, før vores egne indbyggere får mulighed for at få gavn af dem? Det viser tydeligt, hvor udsat situationen er, og hvordan en stor del af det handler om geopolitik og store interesser for ikke at få stillet egne borgere bagest i køen.

Det var et aktuelt eksempel, men helt generelt har analysen af Europas situation været et wake-upcall, og der er HERA så blevet svaret – ikke som en erstatning af nationale beredskaber, hvilket det ikke kan være eller forventes at blive – men fordi det er vigtigt med de muskler, det vil give. Med forbehold kan jeg sige, at forventningen er, at det vil kunne etableres i 2023, men forslaget om etableringen af HERA forventes først at komme i andet halvår af 2021, og i den forbindelse vil vi have mulighed for at føre en mere dybdegående diskussion, herunder om, hvorvidt Danmarks helt klare styrkeposition vil kunne bringes i spil. Såfremt den kan det – og det vil jeg ikke udelukke – så vil regeringen selvfølgelig drøfte det med Folketingets partier. Tidligere har Danmark jo været meget tæt på at få værtskabet for store sundhedsagenturer, hvilket betyder, at der er masser af erfaringer at trække på. Det skal dog siges, at regeringens holdning ikke er gjort op endnu, al den stund det endnu er for tidligt at sige, hvad det egentlig vil gå ud på. Vi følger spørgsmålet meget tæt og vil drøfte det med Folketingets partier, når der er mere kendskab til indholdet.

Til spørgsmålet om formålet med statsministerens rejse til Israel, og om det bryder med EU-solidariteten i det fælles vaccineindkøb: Det gør det ikke. Der er ikke noget brud med EU-solidaritet; vi bakker op om og presser på for, at der skal købe mere og hurtigere ind igennem EU, og vi respekterer de forpligtelser, som man er pålagt, når man er med i sådan et indkøb.

Regeringen har lagt betydeligt pres på EU for at gøre mere på vaccineområdet. Analysen er vel også, at EU's indkøbsproces ikke har været optimal. Vi har at gøre med en region i verden, som burde have musklerne til virkelig at være en attraktiv og stor spiller på markedet, som samtidig kan sikre vacciner til sin egen befolkning. Men samtidig har Europa ad flere omgange været epicenteret for pandemien, hvilket har været med til at sætte os i den nuværende situation. Derfor skal EU kunne vise sine befolkninger og medlemslande, at det kan lade sig gøre at få vacciner hurtigt, effektivt og sikkert leveret. Det er ganske vist sket hurtigt, effektivt og sikkert, men er det f.eks. sket hurtigt nok? Selvfølgelig er vi utålmodige; det er vi jo alle sammen, men det er ikke tilfredsstillende, hvis der er regioner – og det er der jo – som i hvert fald på nuværende tidspunkt har vaccineret en større del af befolkningen, end vi har. Så må vi jo forsøge at gøre det bedre. Det handler om at presse på internt i EU, og det gør vi også. Men indsatsen kan og bør ikke stå alene. Derfor afsøger vi alle muligheder for at styrke vores beredskab, sideløbende med at vi er fuldt engageret på EU-sporet. Det er altså ikke enten-eller. Det er i det lys, besøget i Israel skal ses.

Helt konkret arbejdes der på udmøntningen af den konkrete bilaterale samarbejdsforståelse mellem Danmark, Østrig og Israel, bl.a. om etableringen af en forsknings- og innovationsfond landene imellem samt en styrket koordinering af udvidelse af produktionskapaciteten for vacciner. Situationen viser efter min mening med al tydelighed, at vi er nødt til at afsøge alle veje for at sikre vacciner nu og her, men også på længere sigt. Vi kan ikke stå i denne situation en gang til. Vi kan ikke få nye store nedlukninger på tværs af Europa og i Danmark, mens vi venter på vacciner igen, uden at vi har gjort alt, hvad vi kan. Det kan vi simpelthen ikke byde vores befolkninger, økonomier og sundhedsvæsen endnu en gang. Man kan altid være bagklog og spørge, om vi kunne have gjort

noget tidligere og bedre. Det kunne vi sikkert. Vi er tvunget til at handle nu og her og sikre, at vi har gjort alt, hvad vi kan for, at der er nok vacciner, også til hvis det viser sig, at vi på længere sigt skal vaccineres mod nye virusvarianter.

2. Europæisk kræfthandlingsplan

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0044

Videokonference 15-16/3-21 – beskæftigelse m.v. – bilag 2 (sammenotat side 7)

EUU alm. del (20) – bilag 316 (regeringens positionspapir vedr. Kommissionens kræftplan)

Sundhedsministeren: Det andet drøftelsespunkt på dagsordenen er den europæiske kræfthandlingsplan, som Kommissionen offentliggjorde i februar, og som præsenterer en række tiltag på kræftområdet i EU i den kommende årrække.

Kræft er en vigtig prioritet for den danske regering, og derfor er vi positive over for initiativerne i Kommissionens udspil. Det er en ambitiøs handlingsplan, som skal styrke indsatsen på kræftområdet og bidrage til, at ekspertise og ressourcer deles på tværs af de europæiske lande. Formålet med den europæiske kræfthandlingsplan er at sikre en samlet tilgang til hele sygdomsforløbet, og planen er struktureret omkring fire centrale indsatsområder:

1. forebyggelse
2. tidlig påvisning
3. diagnosticering og behandling
4. livskvalitet for nuværende og tidligere kræftpatienter

Landene er hver især allerede i gang med disse indsatsområder; de danske kræfthandlingsplaner har også fokus på dem. I Danmark har vi set store fremskridt efter disse kræfthandlingsplaner. Det kan altså lade sig gøre at gå målrettet ind og forbedre hvert eneste element. Dog er det ikke sådan, at Danmark er verdens- eller europamester i forebyggelse af kræft. Der er stadig masser at lære.

Regeringen støtter derfor den helhedsorienterede tilgang i planen, som ser på hele patientforløbet fra forebyggelse og tidlig opsporing til udredning, behandling og opfølgning – og netop opfølgning er måske noget, man ikke har været så opmærksom på før i tiden. Men det er jo en positiv konsekvens af, at langt flere overlever en kræftdiagnose. Det er, fordi vi har styrket den tidlige opsporing og fået bedre behandlingsformer.

Handlingsplanen indeholder ti såkaldte "flagskibsinitiativer" og adskillige støttetiltag, som skal understøtte planens politiske mål. Det har været afgørende for regeringen, at den europæiske kræfthandlingsplan understøtter og supplerer nationale politikker, da kræftområdet hovedsagelig er et nationalt anliggende. Det er vigtigt, at medlemslandene i sidste ende selv kan gennemføre de tiltag, der giver bedst mening i en national kontekst.

Regeringen finder det derfor positivt, at det fremgår af planen, at fokus er på at støtte, koordinere og supplere medlemslandenes nationale indsatser, og at medlemslandenes ansvar på sundhedsområdet respekteres fuldt ud.

Uligheden i sundhed er for stor i Europa og Danmark – også på kræftområdet. Ulighed i sundhed har særlig prioritet for regeringen og blev fremhævet i det danske høringsvar til Kommissionen.

Regeringen hilser det derfor velkomment, at kræfthandlingsplanen har fokus på at reducere ulighed i sygdomsforløb og på at imødegå uligheder mellem og inden for medlemslandene.

En anden særlig prioritet for regeringen er deling af erfaringer og evidens. Ny viden på kræftområdet bør deles så hurtigt og bredt som muligt, så sundhedsmyndighederne kan lære af hinandens erfaringer, og så vi kan blive klogere på kræftsygdommene. I handlingsplanen er det f.eks. foreslået, at der oprettes et videnscenter for kræft, hvilket vi fra regeringens side ser frem til at høre nærmere om.

Regeringen støtter ligeledes Kommissionens fokus på forebyggelse og sundhedsfremmende indsatser – såsom vigtigheden af en sundere livsstil. Indsatserne hænger godt sammen med de danske prioriteter, hvor vi bl.a. i december 2020 vedtog en ny lov, som gennem en række initiativer bidrager til at stoppe og forebygge børn og unges rygning og nikotinafhængighed.

Tidlig påvisning er vigtig i forbindelse med mange kræftformers prognose. Det er derfor positivt, at kræfthandlingsplanen har fokus på screening og på at få dækningsgraden op for HPV-vaccination hos både piger og drenge.

Initiativerne i kræfthandlingsplanen vil ifølge Kommissionen blive igangsat inden for de kommende år. Vi ser nu frem til at få konkretiseret de mange initiativer og til at deltage i det videre arbejde. Det er min forventning, at en fælles og styrket europæisk indsats på kræftområdet vil komme patienter og pårørende til gode – både i Danmark og i EU.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Uformel videokonference for EU's fiskeriministre den 17. marts 2021 (tentativ dato)

EUU alm. del (20) – bilag 355 (kommenteret dagsorden)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg vil forelægge dagsordenen for det uformelle videomøde for EU's fiskeriministre. Mødet forventes nu først afholdt den 17. marts 2021. Datoen afhænger af konsultationerne med Storbritannien. Der er kun ét punkt, og det er til orientering. Det er endnu en drøftelse af fiskerimulighederne for 2021. Sagen blev forelagt til forhandlingsoplæg i december.

1. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2021 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0668 og KOM (2021) 0031

Videokonference 17/3-21 – landbrug og fiskeri – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20) – bilag 144 (henvendelse af 5/12-20 fra Mogens Schou om mandat til fiskeriforhandlingerne 15-16/12-20)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: På rådsmødet i december fastlagde vi kvoter for de bestande, som EU selv råder over. For de bestande, der er fælles med Norge og Storbritannien, fastlagde vi på rådsmødet i december midlertidige kvoter for første kvartal 2021. Efterfølgende har vi på de uformelle videomøder i januar og februar drøftet status over vedtagelsen af de endelige fiskerimuligheder for 2021 samt konsultationerne med Storbritannien og Norge.

Formålet med det uformelle videomøde er endnu en gang at udveksle synspunkter, inden der forhåbentlig indgås en aftale med Storbritannien, og de endelige fiskerimuligheder for 2021 kan fastsættes.

Vi arbejder fra dansk side på højtryk for at få de endelige fiskerimuligheder for 2021 på plads. Vi er helt opmærksomme på, at tiden for de midlertidige kvoter er ved at rinde ud. Desværre har Norge ikke ønsket at underskrive de aftaler, der ellers ligger mere eller mindre færdige om de trilaterale bestande, eller den bilaterale aftale for Skagerrak og Kattegat. På trods af den norske holdning forsøger EU at bevare momentum, og der arbejdes videre på den bilaterale udveksling af fiskerimuligheder og adgangen til øvrige norske farvande mellem EU og Norge. Selv om vi presser på for, at der snarest muligt sikres adgang til norske farvande, er det fortsat svært at sige, hvornår det bliver.

Hvad angår konsultationerne mellem EU og Storbritannien, har man i de første konsultationer gennemgået alle detaljer, der berører fiskerimulighederne. Det er komplekse og langtrukne drøftelser. Hver part har dog nu udformet en pakke, der er sendt til den anden for at forsøge at skabe fremdrift i konsultationerne. Dette arbejde pågår i denne uge.

I de igangværende konsultationer har Storbritannien fremført, at fiskerimulighederne for 2021 for tobis og sperling skal fastsættes til nul. Desuden har Storbritannien fremført, at de generelt ikke

mener, at der skal være et industrifiskeri i britiske farvande. Det er altså alvorligt. Det er ikke i overensstemmelse med den biologiske rådgivning og går desuden imod Handels- og Samarbejdsaftalen, der giver EU fuld adgang.

Tobis og sperling er vigtige industriarter for Danmark, og jeg ved, hvor vigtigt dette emne er for dansk fiskeri. Derfor har jeg sendt et brev til fiskerikommissæren for at gøre det klart, at også dette er et politisk vigtigt emne, der skal løses før konsultationerne kan fortsætte.

Der er støtte til den danske linje på tværs af EU's medlemsstater. Hvis det lykkes at indgå en aftale mellem EU og Storbritannien, forventer vi, at et udkast til denne forelægges på det uformelle videomøde den 17. marts. Derefter kan fiskerimulighederne forhåbentligt fastsættes på rådsmødet den 22.-23. marts. Der er dog fortsat flere udeståender, før dette kan falde på plads. Ved forelæggelsen her i Europaudvalget i næste uge vil jeg give en opdatering på, hvor langt vi er kommet med både de generelle fiskerimuligheder og fiskerimulighederne efter tobis.

Det vigtige er, at vi får nogle gode aftaler, der gør det muligt for det danske fiskerierhverv at planlægge sit fiskeri, ved at vi får fastsat kvoter for hele året. Samt at en aftale sikrer danske fiskere adgang til norske farvande og det rette kvotegrundlag til fiskeriet i norske farvande.

Alex Ahrendtsen: Hvordan går det med bomtrawlerfiskeriet? Det emne har vi tidligere behandlet her i udvalget.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Det er et aktuelt spørgsmål. Vi har oplevet uheldige episoder med hollandske og belgiske bomtrawlere navnlig i det nordjyske ved det område, der er kendt som Det Gule Rev, hvor der er gydepladser. Det har været til stor frustration for danske fiskere, lystfiskere, naturelskere og i det hele taget folk, der går op i dette, fordi bomtrawl kan ødelægge stenrev, havbunde og potentielt set også disse gydepladser, hvilket i for sig er at save den gren over, som fiskeriet sidder på. Det er meget u hensigtsmæssigt. Derfor har jeg ved samtlige lejligheder holdt møder med den hollandske og belgiske fiskeriminister for at indskærpe, at vi skal finde en løsning. Internt i EU arbejder vi også på at få et forbud mod bomtrawl. I mellemtiden har den danske fiskerierorganisation via sin europæiske paraplyorganisation og navnlig de hollandske og vistnok også de belgiske fiskerierorganisationer indgået en form for aftale om, at man skal afholde sig fra at fiske med bomtrawl i særlige naturområder. Det ser ud til at fungere nogenlunde, men det er desværre ikke nok; regeringen ser helst et absolut forbud mod bomtrawl, og det er det, vi arbejder på.

Jeg er bekendt med, at Dansk Folkeparti har stillet et beslutningsforslag i Folketingssalen, hvormed man lægger op til et forbud mod bomtrawl. Det kan lyde besnærende, når nu man ved, hvor skadeligt det er. Udfordringen er imidlertid, at vi kun ville blive i stand til at forbyde det for danske fiskere, ifald vi fik det vedtaget. Det vil altså ikke kunne stoppe de hollandske og belgiske bomtrawlere, og derfor er det desværre heller ikke en tilstrækkelig løsning. Ikke desto mindre takker jeg for det engagement, som Dansk Folkeparti og andre udviser i denne sag. I øvrigt klemmer et lokalt medlem af regionsrådet i det nordjyske, Erik Sørensen, virkelig på i denne sag.

Jeg er klar over, at der er en opgave at løfte her, og vi bruger enhver lejlighed til at indskærpe synspunktet: Vi vil gerne af med bomtrawl. Men vi skal gøre det på en måde, der virker effektivt og ikke bare bliver et slag i luften.

Ulla Tørnæs: Måske var jeg uopmærksom, men sagde ministeren noget om, hvornår man forventer, at der kan indgås en aftale med Norge? Det er jo ret afgørende for dansk fiskeri, at udeståendet med de norske farvande falder på plads.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Ulla Tørnæs var ikke uopmærksom, for jeg var ikke inde på en specifik dato. Den har jeg desværre ikke. Min tale var i højere grad bygget op omkring vores dybe frustration; vi er – for at sige det lige ud – hamrende ærgerlige over denne situation. Vi har embedsfolk, der bruger nat og dag på at klemme på for at få lavet aftaler og for at få overtalte nordmændene om, at det er helt urimeligt at tage danskere som gidsel i en forhandling, som de er i med briterne. Det er en meget vigtig opgave for mig at få dette løst. Vi er i en situation, som fiskerne ikke kan være tjent med. Der er mange – helt forståeligt – frustrerede danske fiskere, som skriver til mig og opfordrer til, at vi gør vores yderste. Og det gør vi virkelig. Imidlertid er vi i den kedelige situation, at briterne har valgt at forlade EU. Nu er der så forhandlinger mellem Storbritannien og Norge, og da Norge står i en presset situation, vælger de at holde danskerne ude for at have mere kontrol over egne farvande. Det er urimeligt og ærgerligt, og vi skal gerne have fundet en aftale, så vi atter kan fiske i norske farvande. Nogle danske fiskere rammes dobbelt, derved at de på én og samme gang har mistet muligheden for at fiske i britisk farvand og norsk farvand.

Derfor er det desto mere provokerende – for at sige det ligeud – at briterne nu ovenikøbet har meldt ud, at de ikke mener, at industrifiskearter som tobis og sperling skal fanges i deres farvande. Derfor lægger vi så meget pres på. Det er en kamp, som vi kommer til at lægge mange kræfter i. Dog er det jo ikke noget, som vi fra dansk eller fra europæisk side har lod eller del i det; det foregår mellem lande, der ikke er medlem af EU, og derfor må vi stå sammen. Det ser ud, som om det kan lykkes, men der skal kæmpes, og der skal knokles.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 5. Uformel videokonference for EU's beskæftigelses- og socialministre den 15. marts 2021

EUU alm. del (20) – bilag 355 (kommenteret dagsorden)

Beskæftigelsesministeren: Jeg vil i dag forelægge de temaer, som vi skal drøfte på den uformelle videokonference for EU's beskæftigelses-, social-, og ligestillingsministre mandag den 15. marts 2021. Desuden vil jeg orientere udvalget om aktuelle EU-sager, herunder give en kort status over Kommissionens direktivforslag om mindsteløn. Vi mødes endnu engang virtuelt, da det fortsat ikke er muligt for os at mødes til rådsmøder i Bruxelles. Videokonferencen er ikke et ordinært råds-møde. Vi skal således ikke træffe beslutninger eller vedtage erklæringer på mødet. Formålet med videokonferencen er i stedet at udveksle synspunkter og erfaringer på tværs af landene. Desuden vil det portugisiske EU-formandskab og Kommissionen benytte lejligheden til at videregive information til ministerkredsen. Jeg vil nu fortælle om de tre emner, som vi skal drøfte på videokonferencen. De forelægges alle udvalget til orientering.

1. Tid til at levere: Implementering af handlingsplanen for den europæiske søjle af sociale rettigheder

– *Politisk debat*

KOM (2021) 0102

Videokonference 15-16/3-21 – beskæftigelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 2)

Beskæftigelsesministeren: Drøftelsen tager udgangspunkt i den handlingsplan om søjlen, som Kommissionen offentliggjorde i sidste uge. Handlingsplanen har været længe undervejs og baserer sig på input fra den offentlige høring, som Kommissionen iværksatte sidste år. Her bidrog også den danske regering med et høringssvar, som jeg tidligere har delt med udvalget.

Først og fremmest vil jeg fremhæve handlingsplanen af en meddelelse fra Kommissionen – det betyder, at den ikke i sig selv skal forhandles med medlemsstaterne, og at den ikke er juridisk bindende. Ifølge Kommissionen skal handlingsplanen ses som deres indspil til det sociale topmøde, som det portugisiske formandskab planlægger at afholde i Porto til maj.

Hovedelementet i handlingsplanen er tre 2030-mål inden for beskæftigelse, opkvalificering og reduktion af fattigdom. Målene er ikke bindende for medlemsstaterne, men EU's stats- og regeringschefer opfordres til at tilslutte sig den på det sociale topmøde. Derudover opfordres medlemslandene til at fastsætte deres egne nationale mål på de tre områder – altså inden for beskæftigelse, opkvalificering og reduktion af fattigdom.

Lige nu er vi fortsat i gang med at sætte os ind i den nye handlingsplan, og hvad de nye mål vil betyde for Danmark. Regeringen har derfor ikke taget stilling til de konkrete mål. Men det er positivt, at der bliver sat målsætninger for fremgang på beskæftigelses- og socialområdet i medlemsstaterne. Desuden er det jo ikke nyt at have fælles målsætninger i EU; det arbejde foregår særligt i regi af det europæiske semester, hvor landene har arbejdet med såkaldte 2020-mål, selv om vejen derhen selvfølgelig er forskellig fra land til land.

I Kommissionens handlingsplan oplistes endvidere en række kommende EU-initiativer på det sociale område. Mange af dem kendte vi allerede til i forvejen; det gælder f.eks. direktivet om løntransparens, som jeg vender tilbage til om lidt, og et kommende initiativ om platformsarbejdere, som jeg orienterede udvalget om i december.

Men regeringen kommer fortsat til at tage stilling til nye initiativer fra Kommissionen fra sag til sag med tæt inddragelse af Folketinget og arbejdsmarkedets parter. Selve handlingsplanen er også en sag, som vi kommer til at vende tilbage til her i udvalget, ligesom udvalget vil modtage et grund- og nærhedsnotat om sagen.

På videokonferencen forventer jeg, at drøftelsen bliver en udveksling af medlemsstaternes umiddelbare syn på handlingsplanen. Under drøftelsen vil vi fra dansk side i tråd med det danske høringssvar fremhæve regeringens holdning til det videre arbejde med søjlen.

Regeringen kan generelt støtte søjlens grundlæggende formål om at sikre fremgang på tværs af EU-landene, og vi kan bakke op om at have fælles målsætninger i EU. Men flere tiltag på EU-niveau er ikke altid den rigtige vej at gå. Beskæftigelses- og socialpolitik skal fortsat være medlemsstaternes primære ansvar, selv om vi arbejder hen mod fælles mål. Det er helt centralt for regeringen, at EU's nærhedsprincip respekteres, og at det videre arbejde med søjlen respekterer national kompetence og de forskellige arbejdsmarkedsmodeller. Det gælder ikke mindst respekten for arbejdsmarkedets parter rolle og autonomi.

Helt generelt mener regeringen, at der er behov for øget implementering og håndhævelse af de eksisterende regler fremfor mange nye EU-initiativer. Vi havde derfor gerne set et stærkere fokus på bekæmpelse af social dumping og fremme af social dialog, og det kommer vi til at understrege på videokonferencen.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Beskæftigelses- og socialpolitik i Det Europæiske Semester i lyset af de nationale genopretningsplaner

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0408

Videokonference 15-16/3-21 – beskæftigelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 5)

Beskæftigelsesministeren: Drøftelsen skal ses i lyset af, at semestret i 2021 er blevet tilpasset arbejdet med EU's genopretningsfacilitet. Det indebærer, at medlemslandene senere på året skal indlevere deres nationale genopretningsplaner til Kommissionen. På den baggrund skal vi drøfte, hvordan semestret kan bruges til at understøtte en socialretfærdig genopretning efter covid-19.

Fra regeringens side finder vi det generelt relevant at følge udviklingen i beskæftigelsen i EU gennem det europæiske semester. Konkret giver semesteret bl.a. muligt for at lære af de andre landes erfaringer og for at udbrede kendskabet til den danske beskæftigelsespolitik.

De nationale genopretningsplaner kan også være med til at understøtte en effektiv gennemførelse af de tiltag og reformer, som medlemsstaterne vælger at inkludere i planerne. På den led er regeringen enig i, at semestret er relevant for det videre arbejde med den økonomiske genopretning, og vi kan bakke op om et stærkt fokus på social retfærdighed. Samtidig skal det økonomiske samarbejde i EU fortsat respektere kompetencefordelingen på beskæftigelsesområdet. Og arbejdet skal ske med fuld respekt for de forskellige arbejdsmarkedsmodeller og arbejdsmarkedets parter rolle og autonomi. Det er nogle af de budskaber, som vi fra dansk side vil fremhæve under drøftelsen.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Ligebehandling, anti-diskrimination og diversitet i EU

– *Politisk debat*

Videokonference 15-16/3-21 – beskæftigelse m.v. – bilag 1 (sammenotat side 8)

Beskæftigelsesministeren: På videokonferencen vil der om eftermiddagen være en bred politisk drøftelse om, hvordan medlemslandene generelt kan fremme lighed, antidiskrimination og diversitet i EU. Formandskabet lægger op til, at medlemslandene kan komme med forslag til, hvordan man generelt kan styrke den brede ligestilling i EU med udgangspunkt i bl.a. Kommissionens ligestillingsstrategi og LGBTIQ-strategien. Ligestilling er en af de fælles og grundlæggende principper i EU, og det er vigtigt løbende at drøfte, hvordan vi fortsat kan fremme ligestilling og modvirke diskrimination i EU og medlemslandene.

Regeringen bakker derfor op om en uformel drøftelse af, hvordan landene kan styrke ligestilling. Vi har set, at ligestillingsindsatsen for kvinder og mænd har været under pres fra en række medlemslande. Der bliver bl.a. fortsat sat spørgsmålstegn ved kvinders ret til at bestemme over deres egen krop, og LGBTIQ-personer udsættes fortsat for diskrimination i en række lande. Fra dansk side vil jeg derfor benytte mødet til at fremhæve behovet for at sikre kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder og til at pege på, at LGBTIQ-personer kan være en særligt udsat gruppe.

Rasmus Nordqvist: I flere lande ser vi desværre politik, som er undertrykkende over for LGBTIQ-personer, f.eks. i Polen, hvor man har indført LGBT-fri zoner. Dette var genstand for debat i Europa-Parlamentet i går, og flere har siden kaldt Europa for en "LGBTIQ Freedom Zone". Når vi nu ser et land som Polen, der angriber fundamentale rettigheder ved kalde LGBT for en ideologi, hvad har regeringen så tænkt sig at gøre i Rådet for at tage flere redskaber i brug? P.t. virker det, som om det kun er Europa-Parlamentet og Kommissionen, der går rigtigt ind i kampen, mens Rådet fortsat kun kommer med et par udtalelser her og der uden egentlig at sætte handling bag dem. Diskuterer ministeren med sine kolleger om, hvad man kan gøre? Et eksempel kunne være at rejse en sag ved en domstol. Vi må kæmpe for – og ikke blot blive ved med at snakke om – at LGBTIQ-personer også skal have ret til at være her.

Beskæftigelsesministeren: I virkeligheden synes jeg ikke, at man kan kalde det en diskussion. Ret beset er det en værdikamp, der foregår på vores kontinent og inden for EU-familien om LGBTIQ-personers rettigheder. Det er selvsagt en dagsorden, som regeringen prioriterer meget højt. Jeg sagde selv noget om det på det sidste rådsmøde i ligestillingsregi. Regeringen støtter desuden, at beskyttelse af LGBTIQ-personer integreres i alle relevante EU-politikker, og vi kommer vedvarende til at arbejde hårdt for at holde Kommissionen ansvarlig med hensyn til at levere på bl.a. LGBTIQ-strategiens udmeldinger. Vi ser frem til at drøfte det i både udvalget og i rådsregi, i takt med at de enkelte forslag bliver fremlagt.

Bare så det ikke kan misforstås: Regeringen betragter dette som en meget essentiel værdikamp, og det er uhyre trist at se, hvordan LGBTIQ-personers rettigheder i en række lande sættes under pres. Det er i det lys og i lys af den diskussion, der i øvrigt har været om retsstatsprincipper, at man skal se regeringens og statsministerens insisteren på, at EU's genopretningsfacilitet skulle gå hånd i hånd med en overholdelse af helt elementære principper og at kunne stå på mål for de værdier, som man har tilsluttet sig i EU-fællesskabet.

Rasmus Nordqvist: Jeg sætter stor pris på regeringens indsats på LGBTIQ-området i Europa. Når jeg spørger lidt ind til det, er det jo, fordi vi har set et notat om, at angreb på LGBTIQ-personers rettigheder – som jeg har forstået det – i sig selv ikke kan blive omfattet af retsstatsmekanismen. Derfor er jeg jo selvfølgelig meget nysgerrig efter at vide, hvad man så kan gøre for, at det ikke bare bliver snak. Angrebene er voldsomme. Det er voldsomt, når toneangivende politikere i nogle lande begynder at kalde LGBT for en ideologi, når LGBTIQ-personer trods alt bare er mennesker af kød og blod. Er der derfor yderligere skridt at tage for de medlemslande i Rådet, som ønsker en anden retning? Jeg er meget enig med ministeren i, at det er en værdikamp, og det er en meget vigtig værdikamp i min optik. Så når retsstatsmekanismen ikke kan bruges, hvad kan vi så bruge af redskaber til at kæmpe for ligebehandling og lige rettigheder?

Beskæftigelsesministeren: Jeg mener det, når jeg siger, at jeg betragter det som en værdikamp. Udviklingen på dette område i bl.a. Polen og i Ungarn ser regeringen på med meget stor bekymring. Vi finder det dybt problematisk. EU er ikke kun fælles lovgivning; det er også fælles værdier. Det betyder bl.a., at vi skal sikre, at EU er for alle. Derfor er Danmark også aktiv ved forhandlingsbordet med henblik på at sikre ligestilling og LGBTIQ-rettigheder overalt på kontinentet, og det kommer vi til at stå fast på. Om det så skal for en domstol, må være Udenrigsministeriet vurdering. Ikke desto mindre er det meget vigtigt, og vi fremhæver det både på møder i rådsregi og på bilaterale møder med de førnævnte lande.

4. Eventuelt

Aktuelle sager

Beskæftigelsesministeren: Kommissionen og det portugisiske formandskab vil benytte videokonferencen til at informere om aktuelle sager.

Først kan jeg berette, at vi på rådsmødet skulle have behandlet et sæt rådskonklusioner og to sager under det europæiske semester. De vil i stedet blive godkendt i skriftlig procedure. Det drejer sig om rådskonklusioner om mainstreaming af aldring i offentlige politikker, den fælles beskæftigelsesrapport og rådskonklusioner om den fælles beskæftigelsesrapport.

Regeringen kan støtte rådskonklusionerne om aldring, der er med til at sætte fokus på et vigtigt emne. Regeringen kan også støtte den fælles beskæftigelsesrapport og de tilhørende rådskonklusioner; de handler om udviklingen i beskæftigelsen i EU i 2020 og genopretningen efter covid-19.

Direktivforslag om løngennemførelse

Beskæftigelsesministeren: Jeg vil i øvrigt orientere om, at Kommissionen i sidste uge har fremlagt forslag til et nyt direktiv, der skal styrke overholdelsen af EU's ligelønsprincip gennem løngennemførelse og håndhævelsesmekanismer. Jeg ser frem til at sende et grund- og nærhedsnotat til udvalget, der redegør nærmere for forslaget indhold, dets konsekvenser og regeringens foreløbige holdning. Vores første indtryk er, at der er tale om et vidtgående og omfattende forslag fra Kommissionen. Det vil vi nu se nærmere på. Forslaget er sendt i høring hos arbejdsmarkedets parter. Jeg ser frem til at arbejde tæt sammen med Folketinget i denne sag. Jeg er desuden opmærksom på, at Europaudvalget har forslaget på sin liste over prioriterede sager.

Revisionen af forordning 883 om koordination af sociale sikringsordninger

Beskæftigelsesministeren: Uden for videokonferencens dagsorden vil jeg benytte lejligheden til at orientere udvalget om seneste udvikling i revisionen af forordning 883 om koordination af sociale sikringsordninger. Jeg kan oplyse, at det portugisiske formandskab har genoptaget forhandlingerne om sagen den 1. marts 2021. Det forlyder fra forhandlingerne, at Europa-Parlamentet og Rådet fortsat har svært ved at nå til enighed. Det kompromisforslag, der i øjeblikket ligger på forhandlingsbordet er set med danske øjne ikke balanceret. Det understregede jeg over for mine ministerkolleger på den seneste uformelle EPSCO-videokonference i december 2020 og efterfølgende for min portugisiske kollega ved et bilateralt møde den 5. februar i år. Indtil videre er det stadig usikkert, hvornår der kan indgås en endelig aftale. Indtil da arbejder regeringen fortsat for at trække aftalen så meget som muligt retning af de danske ønsker.

Udvalget havde ingen kommentarer til punkterne under Eventuelt.

5. Siden sidst

a) Orientering om kommende dom C-585/19, Academia de Studii Economice din București

EUU alm. del (19) – bilag 201 (notat af 3/12-19 om afgivelse af indlæg i sag)

Beskæftigelsesministeren: Til sidst vil jeg kort orientere om endnu en sag, der ikke er på dagsordenen. Det drejer sig om en sag ved EU-Domstolen, som regeringen har afgivet indlæg i. Sagen har nummer C-585/19 og hedder Academia de Studii Economice din București. Der afsiges dom den 17. marts 2021.

Sagen angår, hvordan arbejdstidsdirektivet skal anvendes, når en arbejdstager har flere ansættelseskontrakter, det være enten flere kontrakter med samme arbejdsgiver eller kontrakter med forskellige arbejdsgivere. Det har eksempelvis betydning for direktivets regler om en daglig hvileperiode på 11 sammenhængende timer og direktivets regler om en maksimal ugentlig arbejdstid på 48 timer.

Når vi taler om flere kontrakter med samme arbejdsgiver, er det regeringens holdning, at man selvfølgelig ikke skal kunne omgå direktivet ved at have flere kontrakter. Til gengæld mener regeringen, at direktivets grænser kun gælder i det enkelte ansættelsesforhold, når en lønmodtager har ansættelse hos forskellige arbejdsgivere.

Det vil være vanskeligt – hvis ikke ligefrem umuligt – for den enkelte arbejdsgiver at kontrollere den samlede arbejdstid. Det kan især være et problem, hvis arbejdstageren arbejder inden for forskellige overenskomstmråder. I direktivet findes der nemlig en række valgmuligheder og undtagelsesmuligheder, som kan være benyttet forskelligt på de forskellige overenskomstmråder.

Jeg mener, at den tolkning, vi har i Danmark, er i overensstemmelse med formålet med direktivet. Direktivets formål er nemlig at beskytte arbejdstageren mod at blive presset af sin arbejdsgiver til at arbejde for meget. Det hensyn er der ikke, når arbejdstageren frivilligt har et bijob. Det er altså en ret principiel problemstilling, og det er selvfølgelig også derfor, at jeg informerer udvalget om sagen. Der er dog mulighed for, at vi slet ikke får svar på det principielle spørgsmål om flere arbejdsgivere. Den konkrete sag fra Rumænien vedrører nemlig flere kontrakter med samme arbejdsgiver.

Spørgsmålet der går på flere arbejdsgivere, er ifølge generaladvokaten et hypotetisk spørgsmål for den konkrete sag. Han mener derfor, at denne del af sagen skal afvises, og går slet ikke ind i spørgsmålet. I forhold til den konkrete problemstilling vedrørende flere kontrakter med samme arbejdsgiver mener generaladvokaten, at de skal vurderes samlet, hvilket også er regeringens synspunkt.

Det er ret sandsynligt, at Domstolen vil komme frem til, at kontrakter skal vurderes samlet, når det er fra samme arbejdsgiver. Vi får at se, om Domstolen vil forholde sig til problemstillingen vedrørende flere arbejdsgivere.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

b) Tidlig orientering om kommende muligt forhandlingsoplæg vedr. forslag til direktiv om passende mindstelønninger i den Europæiske Union

KOM (2020) 0682

KOM (2020) 0682 – bilag 6 (fortrolig vurdering af hjemmelsgrundlag)

KOM (2020) 0682 – bilag 5 (Folketingets begrundede udtalelse)

KOM (2020) 0682 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

EU-note (20) – E 25 (EU-nyt af 25/2-21)

Beskæftigelsesministeren: Mindstelønssagen er ikke på dagsordenen for videokonferencen på mandag, men det er som bekendt en sag, der har meget høj prioritet for regeringen. Derfor sætter jeg også pris på den gode og nære dialog med Europaudvalget om sagen. Den 29. januar 2021 sendte jeg sammen med 8 andre ministerkolleger et fælles brev til det nuværende og tidligere EU-formandskab. Brevet har jeg også sendt til udvalgets orientering. Brevet sender et klart signal om, at der er betydelig skepsis blandt landene over for Kommissionens direktivforslag. Det er positivt, at det er lykkedes at samle så mange lande om et fælles budskab i denne sag. Det er klart, at jo flere der udtrykker skepsis, desto bedre i regeringens optik.

Sideløbende har Rådets Juridiske Tjeneste som bekendt arbejdet på en vurdering af mindstelønnsforslagets hjemmelsgrundlag. Vurderinger fra Rådets Juridiske Tjeneste er som udgangspunkt ikke offentligt tilgængelige, men vil kunne tilgå udvalget i fortrolighed. Jeg kan dog forstå, at udtalelsen er blevet lækket og er offentlig tilgængeligt hos et europæisk nyhedsmedie.

Vi er selvfølgelig i gang med at nærlæse udtalelsen og vil sende et notat til udvalget med Beskæftigelsesministeriets vurdering af denne. Den umiddelbare læsning af udtalelsen er, at Rådets Juridiske Tjeneste ud fra retspraksis ser gode grunde til at lægge til grund, at der er hjemmel i traktaten for det forslag, som Kommissionen har fremsat. Dog med enkelte områder i forhold til lande, hvor der er lovgivning om mindsteløn, hvor den juridiske tjeneste vurderer, at forslaget går for langt.

Jeg vil som allerede nævnt sørge for, at udvalget får et notat med Beskæftigelsesministeriets vurdering af udtalelsen.

Lad mig til slut orientere udvalget om, at jeg på et senere tidspunkt vil forelægge denne sag til forhandlingsoplæg, hvis sagen altså ikke bremses forinden. Det er selvsagt på nuværende tidspunkt usikkert, hvornår denne forelæggelse eventuelt vil finde sted. Under alle omstændigheder vil regeringen fortsat arbejde hårdt for at sikre danske interesser i denne sag, og jeg ser frem til fortsat tæt dialog med udvalget.

Alex Ahrendtsen: Den socialdemokratiske gruppe i Europa-Parlamentet har stemt ja til mindstelønnen. Hvad er ministerens holdning til det?

Søren Søndergaard: Ministeren fremhævede, at Rådets Juridiske Tjenestes vurdering af, om mindstelønnsforslaget er i overensstemmelse med traktaten, er hemmelig. Heldigvis er det så blevet lækket, så man alligevel kan diskutere det, men det kan vi jo ikke gøre her. Hvad er baggrunden for, at det er hemmeligt? Altså jeg går ud fra – eller det er jeg sikker på – at ministeren er imod, at det er hemmeligt og ønsker, at der skal være en offentlig diskussion om det. Men har ministeren

hørt et argument for, hvorfor en vurdering af, om noget er lovligt, skal holdes hemmeligt? Det virker helt vanvittigt.

Beskæftigelsesministeren: Alex Ahrendtsen fra Dansk Folkeparti henviser til, at socialdemokraterne i Europa-Parlamentet har stemt for mindsteløn. Forslaget har ikke været til afstemning endnu. Uden at kunne alle afstemninger vil jeg sige, at jeg er ikke bekendt med, at der er danske socialdemokratiske medlemmer af Europa-Parlamentet, som skulle have stemt for et sådant. Dog det er rigtigt, at der i den socialdemokratiske familie – særligt i de sydeuropæiske lande – har været et meget stærkt ønske om, at man skulle fremme et direktiv om mindsteløn i EU. Det var en del af den socialdemokratiske families valggrundlag til Europa-Parlamentet. Men det skete under protest fra bl.a. det svenske og det danske socialdemokrati samt søsterpartier fra en række andre lande, som grundlæggende synes, at det er et forkert greb til at løse en ellers meget vigtig problemstilling med, nemlig at lønningerne for Europas lønmodtagere i alt for mange år har haltet efter den almindelige udvikling i væksten og produktivitetsudviklingen.

Ikke desto mindre er det en velkendt konflikt mellem forskellige landes socialdemokrater, som i høj grad handler om, at vi i Danmark og i Sverige og i en række andre lande har en anden arbejdsmarkedsmodel og insisterer på, at vi ikke skal ind at lovgive om lønforhold. Mest af alt jo fordi vi grundlæggende mener, at det skaber bedre resultater at have brede, kollektive overenskomster, en høj organisationsgrad osv., og derfor er vi imod bestræbelser på – uanset hvilke lande eller hvilket parti, de kommer fra – at man skal lovregulere og desuden harmonisere – altså EU harmoniserer lovgivning inden for disse områder. Personligt står jeg stadig meget fast på det, som grundlæggende var ja-siden i den danske fagbevægelses kampagne i sin tid – både dengang vi tilsluttede os EF og da vi skulle stemme om EU – nemlig at vi herhjemme knækker nødderne selv. Her bestemmer vi selv og forhandler selv om vores løn og ansættelsesforhold osv.

Det er fuldstændig rigtigt forstået af Søren Søndergaard, at vi både er kritiske over for og uenige i det princip, der lægger bag, at denne type udtalelser ikke er offentligt tilgængelige. Det er derfor, vi har insisteret på – hver evig eneste gang vi har taget ordet i hvilke som helst sammenhænge – at vi arbejder hårdt for, at denne vurdering fra Rådets Juridiske Tjeneste skal være offentlig, således at vi kan have en offentlig debat om det. Det stod desuden nævnt i det brev, vi skrev sammen med otte andre medlemslande, som gjorde opmærksom på og stillede sig kritiske over for, hvorvidt der var hjemmel, og om det overhovedet var det rigtige forslag.

Det er et almindeligt princip, fordi Rådets Juridiske Tjeneste fungerer som et rådgivende organ til Rådet, men som Søren Søndergaard selv nævner: Nu er der nogen et eller andet sted, der har lækket det til et europæisk presseagentur, og det vil sige, at vi alligevel får den vigtige og nødvendige offentlige debat om vurderingen. I går aftes sendte jeg i fortrolighed vurderingen til både Europaudvalget og Beskæftigelsesudvalget.

FO Punkt 6. Uformel videokonference for EU's miljøministre den 18. marts 2021

EUU alm. del (20) – bilag 355 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren: Jeg vil forelægge den uformelle videokonference for EU's miljøministre den 18. marts 2020. Punkt 4 forelægges til forhandlingsoplæg. Resten forelægges til orientering.

Videokonferencen erstatter det fysiske rådsmøde, der var planlagt til afholdelse samme dag. På grund af covid-19-situationen afholdes mødet virtuelt. Det indebærer, at der ikke kan tages formelle beslutninger på mødet. De punkter, vi skulle have besluttet på mødet, bliver derfor formelt håndteret forudgående, og vi tager så en drøftelse af dem på selve mødet.

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning vedrørende batterier og udtjente batterier, samt ophævelse af direktiv 2006/66/ EF og om ændring Forordning (EU) nr. 2019/1020

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0798

Videokonference 18/3-21 – miljø – bilag 1 (samlenotat side 2)

Miljøministeren: Der er tale om et meget ambitiøst og omfattende forslag, som Kommissionen fremlagde i december. Indtil videre er vi derfor stadig i en fase, hvor der er behov for afklaring af forslagets konsekvenser.

Forslaget udspringer af Kommissionens Grønne Pagt og Handlingsplanen for Cirkulær Økonomi, og det ligger fint i tråd med Pagtens målsætninger. Formålet med forslaget er at etablere en samlet værdikæde for produktion af batterier i EU baseret på en cirkulær økonomi. Forslaget samler således al batterilovgivning i én retsakt. Det dækker alle batterier, og det regulerer hele værdikæden fra sourcing og produktion over distribution og brug til affaldshåndtering og genanvendelse.

Regeringen er generelt positiv over for forslaget og de høje ambitioner. Det er en vigtig brik i udviklingen af en cirkulær økonomi og en bedre udnyttelse af ressourcerne i EU. Det er bl.a. vigtigt, at forslaget fremmer bedre genbrug og genanvendelse. Og det er væsentligt, at det adresserer problemerne med sourcing i værdikæden. Det er samtidig vigtigt, at forslaget understøtter en effektiv implementering, bl.a. via digitalisering og data. Både i forhold til erhvervslivet og de nationale affaldssystemer.

Som sagt er forhandlingerne netop gået i gang. Vi vil løbende blive klogere på forslaget og dets implikationer, og jeg kommer til at vende tilbage med sagen her i udvalget – formentlig allerede i forbindelse med næste rådsmøde til juni.

Rasmus Nordqvist: Det er jo et glimrende forslag, men jeg undrer mig lidt over undtagelsen for forsvaret. Er det, fordi miljøskadelige og ikke-genanvendelige batterier er særligt gode til forsvaret?

Miljøministeren: Årsagen er, at forsvaret helt generelt er undtaget i traktaten. Jeg tror ikke, at man skal lægge mere i det.

2. Grønning af Det europæiske semester

– *Udveksling af synspunkter*

Videokonference 18/3-21 – miljø – bilag 1 (samlenotat side 15)

Miljøministeren: Grønningen af det europæiske semester er et tilbagevendende punkt på marts-rådsmødet. Det europæiske semester indledes hvert år med offentliggørelsen af Kommissionens årlige strategi for bæredygtig vækst (ASGS) året forinden. Genopretningsplanerne under genopretningsfaciliteten vil i 2021 udgøre landenes primære planer til EU om økonomisk-politiske tiltag. På mødet skal vi have en drøftelse af integration af miljø og klima i semesteret og af genopretningsplanerne i forhold til den grønne omstilling.

Regeringen støtter Kommissionens fokus på grøn omstilling i den årlige strategi for bæredygtig vækst. Og vi støtter, at genopretningsinstrumentet og EU's flerårige finansielle ramme understøtter den grønne omstilling. Fra dansk side ses genopretningsmidlerne som en unik mulighed for at understøtte en grøn genopretning i EU. Regeringen er i færd med at udarbejde den danske genopretningsplan.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Ny EU-klimatilpasningsstrategi

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0082

Videokonference 18/3-21 – miljø – bilag 1 (samlenotat side 17)

Miljøministeren: Kommissionens netop fremlagte klimatilpasningsstrategi bygger videre på den eksisterende strategi fra 2013 og beskriver en lang række initiativer, der skal understøtte klimatilpasningen i EU. Strategiens overordnede formål er at understøtte visionen i Klimaloven om et klimarobust EU i 2050. Strategien har fire hovedmål: At gøre klimatilpasningen i medlemsstaterne 1) smartere, 2) hurtigere, 3) mere systemisk, og 4) at intensivere EU's internationale indsats for klimatilpasning. Strategien indeholder en række initiativer der bl.a. skal bidrage til forbedring af data og viden, styrke planlægning og risikostyring og fremskynde handling og finansiering af klimatilpasning.

Regeringen byder klimatilpasningsstrategien velkommen som et oplæg til at støtte medlemsstaternes arbejde med klimatilpasning.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO 4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets afgørelse om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2030

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0652

Videokonference 18/3-21 – miljø – bilag 1 (sammenotat side 24)

Miljøministeren: Inden jeg går i gang med at redegøre for forslaget, vil jeg fra sige undskyld for, at udvalget er blevet orienteret så sent i processen. Kommissionens forslag kom i oktober sidste år, og grundnotatet gik over til udvalget i november. Det tyske formandskab havde i første omgang sat punktet på dagsorden til en drøftelse på miljø rådsmødet i december, hvor det derfor var hensigten, at jeg skulle have orienteret udvalget. Imidlertid tog formandskabet punktet af dagsordenen igen inden rådsmødet, og det førte desværre til, at mit ministerium udskød orienteringen til et senere tidspunkt, hvilket viste sig at blive for sent.

Siden januar er forhandlingerne gået meget hurtigt i Bruxelles, og formandskabet ønsker derfor allerede nu, at Rådet vedtager en generel indstilling. I det lys burde jeg selvfølgelig have været forbi udvalget i god tid, inden i dag, og forelagt sagen til tidlig orientering. På grund af en fejl er dette desværre ikke sket, og det skal jeg beklage dybt over for udvalget. Jeg lægger stor vægt på, at jeg har et godt samarbejde med udvalget, og jeg har indskærpet over for mit system, at dette ikke skal gentage sig.

Så vil jeg gå videre til selve forslaget. Kommissionen har fremlagt et kortfattet miljøhandlingsprogram, der dækker perioden frem til 2030. Det indeholder en overordnet strategi for EU's miljøpolitik frem mod 2050, og seks tematiske prioriterede mål frem mod 2030 inden for klima, cirkulær økonomi, nul-forurening, biodiversitet og bæredygtig produktion og forbrug. Programmet indeholder desuden en beskrivelse af de væsentligste virkemidler til at nå målene og en ramme for monitorering af fremdriften på de enkelte mål.

I forhold til de tidligere miljøhandlingsprogrammer indeholder programmet ingen lister over konkrete initiativer. Kommissionen har valgt denne tilgang med henvisning til, at programmet understøtter den europæiske grønne pagt fra 2019, hvor Kommissionen har forpligtet sig til en lang række konkrete tiltag, der i de kommende år skal sikre den grønne omstilling i EU. Dermed udgør den grønne pagt reelt et meget ambitiøst arbejdsprogram for Kommissionen på det grønne område.

Regeringen er enig i, at programmet understøtter den grønne pagt. Og der er i Rådet en generel accept af Kommissionens tilgang. Primært fordi der er et væsentligt politisk momentum og opbakning til den grønne pagt. Det er regeringens holdning, at EU's langsigtede miljø- og klimamæssige prioriteter skal fastlægges af Rådet og Europa-Parlamentet igennem et retligt bindende miljøhandlingsprogram. Regeringen er derfor også tilfreds med de ambitiøse prioriterede mål for 2030, der fremgår af programmet.

I forhandlingerne har vi været særligt opmærksomme på at sikre, at Kommissionen bliver fastholdt på de planlagte handlinger frem til 2024. Og vi har tilsvarende arbejdet på at sikre, at den næste Kommission der træder til i 2025, ligeledes forpligtes til konkrete handlinger i programmets anden

periode fra 2025 til 2030. Dette skal ses i lyset af, at den grønne pagt alene forpligter den nuværende Kommission. Det er lykkedes for os at komme igennem med begge synspunkter i forhandlingerne.

FO Regeringens forhandlingsoplæg går ud på, at man fra dansk side støtter forslaget, idet man arbejder for:

- at EU's miljø- og klimamæssige langsigtede prioriterer fastlægges af Rådet og Europa-Parlamentet i henhold til traktaten;
- at programmet i lighed med det 7. miljøhandlingsprogram præcisere EU's miljøpolitiske principper;
- at programmet skal understøtte EU's bidrag til implementeringen af de miljømæssige aspekter af FN's verdensmål og Parisaftalen;
- at programmet skal accelerere opnåelsen af den grønne omstilling inden for klimaneutral, ressourceeffektiv, ren og cirkulær økonomi;
- at programmet skal evalueres halvvejs;
- at Kommissionen skal inkludere lister over alle de initiativer, de har taget, ift. hvert prioriteret mål, når de afrapporterer om fremskridtet med at nå de prioriterede målsætninger, således at man kan følge indsatsen for at nå målene; og endelig
- at programmets fokus på implementering, håndhævelse og overvågning ikke udvandes i forhandlingerne.

Rasmus Nordqvist: Jeg kan sagtens forstå argumentationen for den grønne pagts mål, men jeg mener, at de mål bør være indarbejdet tydeligere i miljøhandlingsprogrammet. Desuden bør vi indarbejde alle EU's miljøkrav i handelsaftaler, så der kommer lidt mere streg under dem. Er det noget, regeringen vil blive ved med at lægge vægt på i sit arbejde?

Miljøministeren: Jeg kan sagtens forstå dine overvejelser. I virkeligheden tror jeg, at det er en meget naturlig reaktion hos mange af de lande, som lægger vægt på en ambitiøs grøn miljøpolitik, og som har holdt fast i, at man skal have miljøhandlingsprogrammer, der skal være retligt bindende. Forskellen fra tidligere til nu er, at vi har en Kommission, som er meget ambitiøs med den grønne pagt, som medlemsstaterne jo ikke har forhandlet eller har været involveret i. Den del kommer så først senere i forbindelse med de enkelte tiltag.

Derfor kan man som sådan ikke skrive pagten ind i miljøhandlingsprogrammet, for så skulle man åbne den grønne pagt op. Og jo, det kunne jo godt være en vej at gå, men regeringen mener, det ville være klogere at fastholde Kommissionen på sit høje ambitionsniveau med den grønne pagt. Vi har jo set, at det ikke bare er tom snak, men at der rent faktisk bliver handlet på det. Her kan man fremhæve den række af strategier, der er fremlagt, f.eks. kemikaliestrategien som er på i dag og er et godt eksempel på en langt grønnere strategi på dette område, end man har set tidligere.

For at imødegå bekymringer om konkrete initiativer har regeringen så til gengæld arbejdet for at sikre, dels at miljøpolitiske principper er skrevet ind, dels at håndhæve checks and balances-

princippet, hvor man sikrer en midtvejsevaluering fra den nuværende Kommission og samtidig forpligter den kommende Kommissionen til på baggrund af evalueringen at opliste de konkrete initiativer, der skal til, som så vil blive indført i miljøhandlingsprogrammet. På den måde lykkes det os efter min mening ret godt at fastholde de vigtige ambitioner fra den grønne pagt

Regeringen arbejder også for en ambitiøs grøn politik i handelsaftalerne. Det hører til Udenrigsministeriets ressort. I øvrigt er det også noget, Kommissionen arbejder med sideløbende. Regeringen støtter, at EU globalt set promoverer ambitiøse miljøregler og standarder, og at vi også i kommende handelsaftaler arbejder for, at de reflekterer vores miljøregler og standarder.

Jan E. Jørgensen: Tak for den uforbeholdne undskyldning for, at vi i udvalget ikke fik sagen om det 8. miljøhandlingsprogram præsenteret noget tidligere. Der har jo været god tid, helt fra oktober til marts. Det er jo ikke nogen særlig god forklaring, der tidligere blev brugt, at man ikke har taget det med før, fordi der ikke har været andre miljøsager på dagsordenene. Det tror jeg også, at man er klar over i ministeriet. Jeg håber virkelig, at det ikke gentager sig, fordi på tværs af partierne bryder Folketingets Europaudvalg sig jo ikke om at gå rundt med en mistanke om, at vi bare bliver betragtet som et gummistempel. Det kunne jo tænkes, at vi kunne bidrage med input. Men jeg tager imod undskyldningen, som andre ministre kunne tage ved lære af.

Nu til en række konkrete ønsker. Venstre kunne godt tænke sig:

- at der bliver lavet en midtvejsevaluering med et opfølgende forslag til handlinger efter 2025;
- at der kommer en årlig afrapportering fra Kommissionen om udviklingen inden for hvert af de prioriterede mål med fremhævelse af de relevante handlinger; og endelig
- at Kommissionen kommer med et lovforslag om oprettelsen af et nyt miljøhandlingsprogram, som altså bliver det 9., og at det sker inden 2030, altså i løbet af 2029.

Så hvis ministeren vil tage de ting med videre i forhandlingerne, vil Venstre gerne være med til at give mandat.

Et sidste spørgsmål: Er Folketingets Miljøudvalg blevet inddraget i arbejdet med det 8. miljøhandlingsprogram?

Rasmus Nordqvist: Jeg kan sagtens forstå rationale bag regeringens position på miljøhandlingsprogrammet og bag, hvordan man stiller sig i det med hensyn til Kommissionen. Men kan regeringen love, at man vil være helt i front og ambitiøs og ikke, som vi tidligere har hørt rygter om fra Rådet, i stedet vil sidde og gemme sig lidt. Det er ikke den nuværende minister, jeg peger fingre af. Men det er afgørende, at vi hele tiden får presset på i forbindelse med denne dagsorden.

F.eks. kunne der jo med hensyn til kemikaliestrategien have været et endnu større fokus på et stramt regime af kontroller af farlige kemikalier i både fødevarer, drikkevand og luft. Tag det skridtet videre. Det må være mit budskab til ministeren. Jeg ved, at Kommissionen er meget grøn, men jeg kender også positionerne hos nogle af regeringerne i Rådet, og det er jo ikke, fordi det alt sammen er skrigende grønt.

Miljøministeren: Til Jan E. Jørgensen og hans budskab om, at det ikke skal gentage sig: Jeg har det på samme måde. Det vil jeg så absolut bestræbe mig på, fordi jeg er ked af, at jeg ikke fik givet en tidligere orientering. Vi har sidenhen strammet op i ministeriet med hensyn til vores processer med at få screenet i bedre tid. På den måde skulle der være styr på det. Jeg synes, det er helt fint, at det bliver rejst her; det var derfor, jeg havde det med i min indledning. Det er sådan set kun på sin plads.

Venstre ønsker en midtvejsevaluering, hvilket stemmer overens med det, som Danmark har arbejdet på. Det handler desuden om den årlige afrapportering, som man også lægger vægt på fra Venstres side. At begge dele er vigtige. Jeg kan fuldstændig skrive under på, at jeg også finder det vigtigt, både at vi kan følge ambitionerne blive til handling, og at man netop frem mod en ny Kommission skal have evalueringen efterfulgt af de konkrete initiativer på den baggrund. Det er egentlig det, som vi har fået igennem. Og så skal Kommissionen skabe et nyt og 9. miljøhandlingsprogram, når denne periode udløber.

Til Rasmus Nordqvist: Jeg er glad for, at man kan følge rationalet, fordi jeg tror som sagt, at manges første reaktion er: Hov! Nu skal vi være sikre på at få bundet Kommissionen op på handling.

Rasmus Nordqvist siger, at Danmark skal presse på. Det er vi meget optagede af. Det 8. miljøhandlingsprogram er i det hele taget være noget, som Danmark har presset på for. Forventningen er, at Europa-Parlamentet vil have samme tilgang. Og når vi nu går i gang med det, vil der også være et pres fra regeringen.

Med hensyn til kemikaliestrategien: Det er virkelig noget, som mange grønne organisationer har rost. Vi kan se, at vi her rent faktisk når i mål med mange af de danske prioriteter, som der har været arbejdet på på tværs af regeringer igennem mange år. Danmark har jo nogle meget klare styrkepositioner bl.a. om hormonforstyrrende stoffer, som er taget med. Betyder det, at vi er helt i mål? Nej. Der har jeg det nok på samme måde: Selvfølgelig skal vi huske detaljerne og følge op på tingene. Det er en meget vigtig dansk prioritet.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

5. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje – På vej mod et giftfrit miljø

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0667

Videokonference 18/3-21 – miljø – bilag 1 (samlenotat side 31)

Miljøministeren: Kommissionens kemikaliestrategi blev offentliggjort i oktober sidste år, og jeg fremlagde sagen for udvalget forud for miljørådsmødet i december. Danmark har presset på for, at Rådet skulle blåstempe strategien gennem et sæt rådskonklusioner, og det er nu lykkedes. Som jeg orienterede udvalget om i december, imødekommer Kommissionens kemikaliestrategi en lang række af Danmarks centrale ønsker, herunder forbud mod hormonforstyrrende stoffer og miljøfarlige stoffer i forbrugerprodukter samt håndtering af kombinationseffekter.

Rådskonklusionerne, der nu ligger på bordet, bakker op om kemikaliestrategien.

Regeringen støtter derfor konklusionerne. De udgør et godt indspil til at fastholde et højt ambitionsniveau i EU's kemikaliepolitik og er med til at sikre, at initiativerne gennemføres uden unødigt forsinkelse.

Udvalget havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Opdatering af OSPARs miljøstrategi for Nordøstatlanten og HELCOMs handlingsplan for Østersøen

- *Sagen er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference for EU's miljøministre den 18. marts 2021, men forelægges til orientering.*

Videokonference 18/3-21 – miljø – bilag 1 (samlenotat side 39)

Miljøministeren: Dette punkt er ikke på dagsordenen for videokonferencen, men jeg finder det relevant at orientere udvalget om arbejdet alligevel, da det er vigtigt for Danmark bl.a. med hensyn til vores forpligtelser under EU's Havstrategidirektiv.

I de regionale havkonventioner OSPAR (Nordsøen) og HELCOM (Østersøen) er man p.t. i gang med at opdatere strategier og handlingsplaner for samarbejdet. Der foreligger endnu ingen endelige udkast, så det er endnu for tidligt at sige noget om konkrete mål og tiltag. Det er indtil videre hensigten, at de skal vedtages på ministermøder i OSPAR til juni og i HELCOM til oktober.

Regeringen finder det væsentligt, at de nye miljøstrategier og handlingsplaner sætter en ambitiøs, konstruktiv og balanceret ramme for arbejdet i konventionerne, herunder bl.a. indsatsen for at fremme biodiversitet og bekæmpelse af marint affald.

Rasmus Nordqvist: Sidst vi rigtig diskuterede dette, var der en anden minister på området, jeg mener, det var Esben Lunde Larsen (V), og da gik det jo nærmest kun ud på at drøfte nationalprotektionisme og skubbe alle internationale aftaler på området væk for at forsvare den landbrugs-pakke, som vi nok alle husker med gru. Jeg har behov for at høre ministeren sige, at det er en helt anden tilgang, man har til forhandlingerne nu; en, som i langt højere grad går på at indgå nogle gode, bindende internationale aftaler.

Miljøministeren: Nu sad vi jo ikke i forhandlingslokalet med den tidligere regering, men jeg husker, at Socialdemokratiets og Socialistisk Folkeparti m.fl. bl.a. gav mindretalsudtalelser på nogle af de beslutninger, der blev taget. Den tilgang, den nuværende regering har lagt, skal både afspejle en ambitiøs miljøpolitik, som kan beskytte vores havmiljø, og som har fokus på bæredygtig benyttelse af havets ressourcer samt at det sætter en effektiv ramme for det samarbejde, der skal være i OSPAR og i HELCOM med henblik på at opnå god miljøtilstand, og samtidig bidrage til at implementere EU's havstrategidirektiv og de forpligtelser, som vi i øvrigt har i EU til hav-, vand- og naturdirektiver og den sammenhæng, der skal være mellem det regionale, internationale og nationale arbejde. Som sagt er rammerne og strukturen på opdateringerne ikke på plads endnu. Det drøftes fortsat, og i den drøftelse er det jo så den linje, vi arbejder efter.

Rasmus Nordqvist: Det er vigtigt, at vi ved hver given mulighed laver gode forpligtende internationale aftaler og ikke prøver at udvande dem, så vi ikke behøver leve op til dem. Det er det, som jeg gerne vil have ministerens bekræftelse på. At man har sadlet om i regeringen i forhold til den tidligere regering.

Miljøministeren: Jeg synes egentlig, at jeg lyttede til dig, da du sagde, at det vigtige var det ambitiøse tilgang, som jeg var inde på. Vi skal netop tage bestik af forpligtelserne i EU. Vi skal holde hinanden oppe på havstrategidirektivet og den gode miljøtilstand. Det er de pejlemærker, vi arbejder efter.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 15.18.